NAŠ TEDNIK

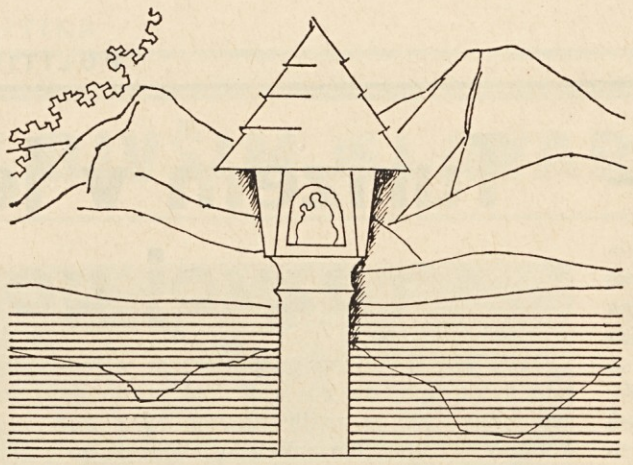

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P.b.b.

LETNIK XXVI / ŠTEVILKA 34 CELOVEC, DNE 22. AVGUSTA 1974 CENA 2.50 ŠILINGA

MORDA SE BOSTE ČUDILI, ZAKAJ PRINAŠAMO SLIKE NAŠEGA BIVŠEGA DEŽELNEGA GLAVARJA SIME. OBJAVLJAMO (NA 3. STRANI) OBŠIREN RAZGOVOR S SIMO. KOT DOBER POZNAVALEC KOROŠKE POLITIKE, NAM JE VEDEL MARSIKAJ ZANIMIVEGA POVEDATI. GOVORIL JE MED DRUGIM O SVOJEM NEZADOVOLJSTVU NAD SEDANJO POLITIKO KOROŠKE SP. NA VPRAŠANJE, ALI NAMERAVA POSTATI ZOPET POLITIČNO AKTIVEN, JE ODGOVORIL: „DIE KATZE LÄSST DAS MAUSEN NICHT.“

Slovenci ne bomo „spet verjeli“!

Pogled za žalostne koroške narodno-politične kulise . . .

„V principu je bil tudi Heimatdienst prepričanja, da je potrebna rešitev manjšinskega vprašanja. V principu tudi mojemu predlogu za rešitev ni oporekal stvarne potrebe in objektivnosti.“ To je izjavil bivši deželni glavar Hans SIMA v razgovoru z Našim tednikom, ki ga obširno objavljamo na 3. strani.

Prvič je torej bivši deželni glavar Sima javno priznal, da je dobil pristanek za tako imenovan zakon o dvojezičnih napisih od koroškega Heimatdiensta in zveze brambovcev. Vzročna zveza za odslovitev bivšega predsednika KHD Jordana in nastop novega — vsekakor mnogo radikalnejšega Feldnerja — se nam odkriva. Pa ne samo to, pogromske akcije trganja dvojezičnih krajevnih napisov se kažejo v novi luči. Vsekakor je laž, da je šlo za spontane akcije razočaranega prebivalstva, marveč imamo opravka z načrtovanimi napadi na slovensko narodno skupnost na Koroškem. **Noben časopis na Koroškem na primer do danes ni poročal o strankarski ali društveni pripadnosti trgačev tabel, ni poročal o dejstvu, da so trgali table tako v Podjuni kot v Rožu isti ljudje, a prav isti tisk ni našel potrebe, da bi razčlenil tiste čudne obiske odvetnika dr. Mayerja v Velikovcu, kjer je menda aprila 1972 že „pomirjeval“ ljudi pred tablami ali ne vemo čemu (tako je vsaj sam izjavil pred sodiščem v Gradcu, kjer je bil obsojen zaradi tega, ker je ogrožal žandarja).**

Drugo, kar nam Sima ponovno jasno pokaže, pa je popolna odvisnost ali kapitulacija sedanjega deželnega glavarja Wagnerja pred nemškonacionalnimi krogi na Koroškem. V zadevi nastavitve podpredsednika NSKS dr. Grilca, Wagner niti izgovora ni več našel. Zlagal se je čisto enostavno. Upamo vsaj, da bo naknadno toliko pošten, da bo napako priznal. V isto smer gredo tudi vse akcije v zadevi tako imenovanega biroja za Slovence pri koroški deželni vladi.

Tudi vabila za sodelovanje pri koroškem omizju nas ne morejo varati, da je na Koroškem lepa beseda eno, grda realnost pa nekaj drugega. Zares smešni pa so upi tistih politikov, ki menijo, da bomo mi Slovenci „že spet verjeli“. Ko pa vidimo tudi za kulise . . .

(Z bivšim deželnim glavarjem sta se pogovarjala Filip Warasch in Janko Kulmež.)

Mladinski seminar

Od 16. do 21. avgusta se je v Kranjski gori vršil III. mednarodni mladinski seminar Alpe-Jadran, katerega so se udeležili razni zastopniki mladinskih organizacij iz dežel Koroške, Slovenije in Julijske Benečije.

S strani Koroške so se udeležili zastopniki desetih mladinskih organizacij, med drugim tudi zastopniki Slovenske mladine M. Wieser, dr. A. Malle ter G. Brumnik in H. Seher, ki je zastopal katoliško mladino.

Zlasti so se zastopniki prisotnih narodnih manjšin bavili z ureditvijo manjšinskega šolstva. Tu je treba poudariti, da je zastopnik italijanske manjšine v Sloveniji izrazil svoje zadovoljstvo nad dobro urejenim šolstvom, dočim je ocenil poročevalec Slovencev v Italiji položaj šolstva kot nezadovoljiv, zlasti situacijo v videmski pokrajini. **Za koroške Slovence je poročal inšpektor R. Vouk, ki je podrobno obravnaval zgodovino manjšinskega šolstva,** zlasti pa usodo šolskega zakona iz leta 1945 — tja do njegove ukinitve, ki je bila sad protislovenske gonje nemškonacionalnih sil. **Vouk je tudi jasno pokazal, da je splošno manjšinsko šolstvo na Koroškem zelo slabo urejeno in da se ne more pričakovati ugodne rešitve, ker celo državna vlada skuša s komisijami in komiteji zavlačevati rešitev problemov ter izvedbo člena 7.**

Seminar se je nadaljeval z referatom dr. Staneta Osoljnika, načelnika urada za mednarodno sodelovanje IS Skupščine SR Slovenije o „Zunanji politiki SFRJ.“ V ospredju tega predavanja so bili odnosi do sosednjih držav s poudarkom na odprto mejo ter maloobmejnega prometa z Italijo, ki je zelo razvit.

Vendarle pa obstajajo odprta vprašanja med SFRJ ter sosednima državama Avstrijo in Italijo, je dejal dr. Osoljnik, in se ustavil pri neizpolnjenih obveznostih Avstrije, kot sporazum iz leta 1923, ponovno potrjen od Avstrije leta 1958, kjer se je Avstrija obvezala, vrniti Jugoslaviji ves arhivni material, ki je nastal na nekdanjih tleh avstroogrske monarhije. Dejstvo, da je Avstrija izpolnila podoben sporazum z drugimi državami, ne pa z Jugoslavijo, govori dovolj jasno govorico. **Obsodil je zločinsko divjanje in hujskanje fašističnih sil proti slovenski narodni skupini v Italiji in Avstriji in povedal, da pomeni neizpolnjevanje mednarodnih obveznosti resen problem demokracije.**

Djekše: Obstoj ljudske šole ogrožen

To samo zategadelj, ker je večina dješkega občinskega sveta dejansko proti lastni šoli, v katero so pravkar ogromno investirali. Zares nerazveseljive perspektive so se nakazale za starše kot tudi za otroke in učitelje na občinski seji v torek, dne 20. avgusta 1974, ko so občinski odborniki razpravljali — sicer pod „slučajnostmi“ — o važnem šolskem vprašanju. Govora je bilo o prevažanju šolarjev in s tem v zvezi o možnih prizadevanjih, da bi ljudsko šolo na Djekšah obiskalo več otrok in bi tako ostala višje organizirana šola, ki je deželna oblast ne more ukiniti.

Zdaj ima šola tri razrede. Če se občina ne bo nemudoma pobrigala za povišanje števila šolarjev — šolarji z Vovbrske gore, ki spada k dješki občini, bi morali hoditi na Djekše namesto v Vovbre (izven občine) — je bodočnost šole na Djekšah zelo negotova.

Na seji navzoči ravnatelj U. Kaßl je občinskim odbornikom jasno prikazal situacijo, apeliral na dolžnost in pripravljenost odbornikov, naj skrbijo za obstoj tako važne ustanove v občini — v prid vsem občanom. Toda večina odbornikov je imela gluha ušesa, nekateri so se celo zjezili nad učitelji. Mandatar slovenske frakcije, Filip Warasch, je ostro obsodil zadržanje večine, ker ni nič drugega kot gonja proti ravnatelju. Drugod se prizadevajo, da bi občinsko območje tvorilo tudi šolski okoliš, je dejal, na Djekšah pa občinski politiki sami delajo proti lastni šoli.

Končno so se zedinili na to, da bodo povpraševali za mnenje staršev v tej zadevi.

Soglasno je občinski svet sklenil izredni proračun v znesku 650.000 šil. za izgradnjo ceste na Knežo ter za dogotovitev gasilskega doma na Kneži. Dva pota so namenili za deponiranje smeti, z družino Karner (pd. Slamanig) je občina sklenila pogodbo, da bo odkupila za novo pot primerno površino zemljišča po 15.— šil. za kvadratni meter (družina Karner je za pogajanje opolnomočila F. Warascha).

Ob vsej navdušenosti se pojavlja v dješki občinski sobi dostikrat tudi kratkovidnost ali celo trma. Da bo posestvo obč. odbornika Franca Napetschniga (pd. Ižak) priključeno javnemu vodovodu, je večina sklenila izkopanje rova po zemljišču, ki je last sosede, ge. Klade (pd. Županc) — brez privoljenja lastnice. To utegne imeti pravne posledice. Zato je dal F. Warasch protokolirati, da je proti takemu sklepu, ker noče biti sokriv, ko se krši pravica. Njemu so se pridružili še trije drugi odborniki.

Na dješki občinski seji se je razpasla navada, da mimo točk dnevnega reda preblebetajo vse možne javne in privatne stvari. Zato tudi tokrat skoraj ni bilo konca nepredmetnega govorjenja, ako slovenski mandatar, F. Warasch, ne bi zahteval glasovanja o predlogu v zadevi poslovnika. Seveda se je marsikateremu zdelo špansko, kaj naj to pomeni, a navsezadnje so le uvideli, da se je treba držati pravil splošnega občinskega reda (AGO).

Včasih se znajdejo diskutanti tudi na ni-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Atentat

Pred zborovanjem Kärntner Heimatdiensta dne 9. junija v Dobrli vasi, je bila vržena bomba na „Haus der Heimat“ v Miklavčevem, ki je napravila precej škode, človeških žrtev ni bilo. Govorniki so na zborovanju vedeli povedati, da so storilci slovenski ekstremisti.

Kärntner Tageszeitung v soboto, 17. avgusta 1974, na 2. strani piše: „Kakor smo zvedeli iz zanesljivih virov, sta pobudnika atentata — neki učitelj in neki obrtnik — državni policiji znana. Tudi atentator je poznan. Zbirajo le še zadnje podatke.“

Kleine Zeitung v nedeljo, 18. avgusta 1974, piše na 9. strani: „Niti varnostna niti policijska direkcija ne ve, da se preiskava v zadevi atentata v Miklavčevem bliža neposredno uspehu. Varnostni organi so zaključili preiskavo in bodo material izročili državnemu tožilcu, da vloži tožbo proti neznanim storilcem.“

KAJ JE OZADJE TAKO NASPROTUJOČEGA SI POROČANJA?

Ob robu povedano:

Kot smo v predzadnji številki poročali, se je v Libučah nedavno odigravala otvoritev novega gasilskega doma. Ob tej priliki bi se številnim domačim kmetom in delavcem, ki so se kot člani libuške požarne brambe nesebično zavzeli za uspešen potek omenjenega vaškega slavja, prav prisrčno zahvalili. Omembe vreden je njihov idealizem ter njihova vzgledna zavzetost; s tem so dokazali, da znajo ceniti smisel požarnih bramb ter se zavedati njihovega pomena.

Na žalost o nekaterih Libučanih kaj takšnega ne moremo trditi. Sicer se prav tako marljivo udejstvujejo pri delovanju domače požarne brambe, pač pa zlorabljajo to ustanovo v svoje politične namene. Že dejstvo samo, da niti niso hoteli upoštevati podžupana inž. Kristana, kot častnega gosta te slavnostne otvoritve, govori dovolj jasno govorico. Saj je bil

Zamudili so veliko priložnost

Kristan eden izmed tistih, ki se je kot župan nedvomno močno prizadeval za novi libuški gasilski dom. Prav tako niso hoteli upoštevati mestnega svétnika Štefana Trampuscha (odgovornega za občinska podjetja).

Poveljnik libuške požarne brambe trdi v »Kärntner Tageszeitung«, da tudi v preteklih letih ni bilo običajno, nominirati poleg župana še druge zastopnike občine (konkretno Kristana ter Trampuscha) za častne goste. S takimi »utemeljitvami« se pod nobenim pogojem ne moremo zadovoljiti: težko namreč verjamemo, da bi se ob možnosti, da se tudi v Libučah lahko ukrene nova pot, podrl svet.

Da ob takšnem gledanju s strani merodajnih voditeljev te požarne brambe zahteve po dvojezičnem napisu na gasilskem domu ne morejo pasti na rodovitna tla, kdo se bo temu čudil? Kot ti možje niso zmožni, glede slavnostnega dela ukreniti nove, svoje, ter za splošne koroške razmere vzorne poti, tako tudi niso zmožni, se otresti tujih nacionalističnih vplivov. Rajši čakajo, kaj se bo glede dvojezičnih napisov skuhalo na deželni oz. državni ravni, rajši poslušajo na nacionalistično rovarjenje oseb, ki ne poznajo Libučanov, njihovega življenja ter njihove želje po narodnem miru. Tem bolj pa, ko te tuje ljudi poslušajo, tem manj se zavedajo možnosti, dokazati koroški ter avstrijski javnosti, da so za dejanski mir, sožitje ter da so tudi pripravljeni, temu primerno okrepati.

Ob otvoritvi novega gasilskega doma so imeli takšno priliko, ki bi na našo Koroško ter avstrijsko javnost gotovo napravila velik vtis ter bi Libučani za njihovo pogumno ukrepanje z vseh strani želi dovolj zasluženega priznanja.

Zanimivo!

V listu »Die Presse« (9. 8. 1974) piše predsednik koroške trgovske zbornice g. Karl Baurecht med drugim: Napori za povečanje delovnih mest so bili uspešni z razširjenjem obstoječih podjetij in tudi z ustanovitvijo novih podjetij inozemskih interesentov.

Na Koroškem je bilo ustanovljenih 38 inozemskih podjetij, ki imajo svoje osnovne ustanove večinoma v Zahodni Nemčiji, v Švici, na Holandskem, v Italiji in na Švedskem.

Pri teh podatkih je zanimivo, da za podružnico Gorenja v Pliberku ni bilo prostora oziroma dovoljenja, ker bi to dajalo domačinom delo in zaslužek.

Turizem v letošnjem letu postavlja razvoj gospodarstva na glavo

Avstrijsko turistično gospodarstvo je moralo svoje upe, da bo leto 1974 zaključilo vsaj enako kot je zaključilo leto 1973, dokončno pokopati. Na anketi turističnega gospodarstva, ki je bila pred kratkim v Innsbrucku, je postalo očitno, da bo letos v Avstriji število turističnih nočitev za najmanj 16 odstotkov nižje, kot je bilo lani, ko je v primerjavi z letom 1972 nazadovalo za 0,4 odstotka na 92,6 milijona.

Taka prognoza nikakor ni pretirano pesimistična. Po bilanci turizma v prvem polletju, ki je bila prav tako objavljena, izgleda, da je dana prognoza še vedno zelo optimistična. Optimistična je predvsem zaradi tega, ker se je odtok turističnih deviz iz Avstrije v primerjavi s prvim polletjem 1973 povečal za 39 odstotkov in ker je medtem njihov pritok v Avstrijo nazadoval za 7,5 odstotka. V enaki meri je nazadovalo število nočitev inozemskih turistov. S tem je drugo četrtletje 1974 v avstrijskem turizmu potrdilo njegove tendence v prvem četrtletju. V Avstrijo prihaja letos manj inozemskih turistov kot lani, avstrijski turisti pa odhajajo v večji meri v druge dežele iskat oddiha, kot kdaj koli poprej.

Kaj tak razvoj v avstrijskem turističnem gospodarstvu pomeni, lahko spoznamo, če upoštevamo razvoj avstrijske bilance turističnih deviz v preteklosti. V povojnih letih vse do preteklega leta je odtok turističnih deviz iz Avstrije predstavljal okroglo četrtino, tu in tam pa komaj eno petino njihovega pritoka. Od turističnih deviz v vrednosti 38,3 milijarde šilingov, ki so 1972 pritekle v Avstrijo, so jih avstrijski turisti v inozemstvu porabili v vrednosti pičlih 10 milijard šilingov. Letos pa so jih že v prvem polletju porabili v vrednosti 8,8 milijard šilingov. Ker pa je istočasno po poti turizma v Avstrijo priteklo le 16,6 milijarde šilingov deviz, je njihov netto dotok dosegel le vrednost 7,8 milijard šilingov nasproti 9,4 milijarde v prvem polletju 1972. Avstrijski turisti so torej v prvih šestih mesecih tekočega leta v inozemstvu porabili 53 odstotkov deviz, ki so po turistični poti pritekle v Avstrijo.

Baš ta visoki porast porabe deviz avstrijskih turistov v inozemstvu pa bo imel v avstrijskem eksportnem gospodarstvu slabe posledice. **Turistično gospodarstvo je bilo od leta 1950 naprej tisti faktor, s pomočjo katerega je Avstrija vedno spet uspela, da je svojo plačilno bilanco zaključila s aktivo in da je z njo poravnala pasivo svoje trgovinske bilance.** Slednja spričo potrebnega uvoza surovin in energetskih virov industrije ter njihove podražitve narašča, posebej še zaradi tega, ker avstrijsko gospodarstvo še vedno močneje expandira kot gospodarstvo drugih dežel.

Lani je Avstrija izvozila blaga v vrednosti 102 milijardi šilingov, uvozila pa ga je v vrednosti 138 milijard šilingov. S tem je pasiva njene trgovinske bilance narasla na 36 milijard šilingov. Letos je v prvem polletju obseg avstrijskega uvoza narasel za 31,5 odstotka na okroglo 95 milijonov šilingov, medtem ko je obseg izvoza ob porastu za 45 odstotkov dosegel le vrednost 74,2 milijardi šilingov. S tem pa je prišlo v trgovinski bilanci do pasive 20 milijard šilingov. Za pokritje te pasive pa stoji le 7,8 milijard šilingov salda turistične bilance na razpolago.

Zaradi opisanega razvoja v turističnem gospodarstvu v prvem polletju je doživelo celotno avstrijsko gospodarstvo hud udarec. Ta udarec bo občutilo narodno gospodarstvo enako kot ga bodo občutile grupacije turističnega gospodarstva, pa tudi industrija, kmetijstvo in določene skupine obrtnega gospodarstva.

Za narodno gospodarstvo vsake države je močno razvit inozemski turizem najcenejši eksport prehrambenega in tekstilnega, pa tudi drugega blaga. Istočasno je turistično gospodarstvo eden najpomembnejših investitorjev, od katerega v pomembni meri živijo gradbeno gospodarstvo ter industrija in obrt opreme. Vsako leto proti jeseni pričnejo turistična podjetja znova investirati, da zboljšajo svoj komfort in da racionalizirajo svojo postrežbo.

Na področju te dejavnosti avstrijska turistična podjetja doslej niso skopičila. Ker je njihov donos iz leta v leto naraščal, se tudi niso bala najetja kreditov. Letos vendar skoraj ne bodo mogla pristopiti k novim investicijam. Spričo skrajno slabo izkoriščenih razpoložljivih kapacitet bodo komaj kos odplačilu obresti za neporavnane kredite. To tembolj, ker je medtem bančno gospodarstvo obresti za kredite zvišalo do ene tretjine na povprečno 12 odstotkov. Na drugi strani pa tudi mednarodna konstalacija ni taka, da bi bilo od nje prihodnje leto pričakovati močnejših impulsov za mednarodni turizem. Najmanj je to pričakovati v Avstriji, kjer od inozemskih nočitev več kot tri četrtine odpadejo na turiste iz Zvezne republike Nemčije.

Nemški turisti so pričeli že lani varčevati. Letos varčujejo še bolj. Tudi prihodnje leto od varčevanja ne bodo mogli odstopiti,

(Nadaljevanje na 5. strani)

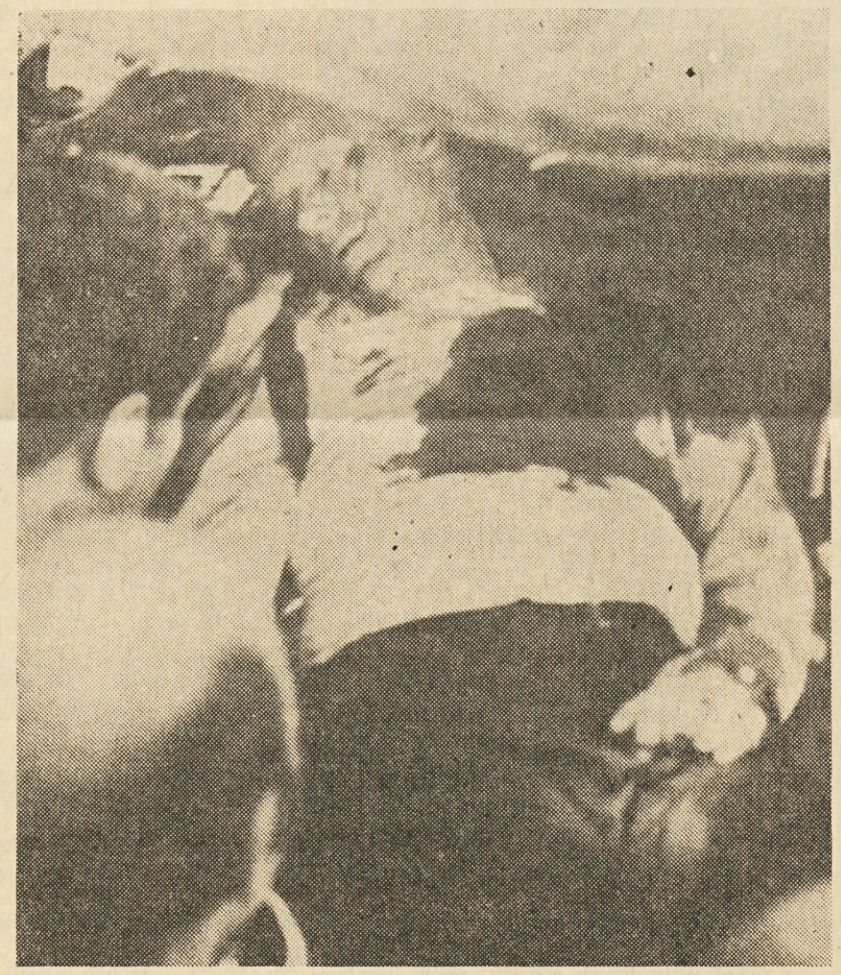

KONFLIKT NA OTOKU CIPER JE POSTAL ZA TRAGIČNI DOGODEK „BOGATEJŠI“: V PONEDELJEK JE NEKI GRŠKI TERORIST USTRELIL AMERIŠKEGA POSLANIKA RODGERJA DAVIESA. DO TEGA TRAGIČNEGA DOGODKA JE PRIŠLO V OKVIRU NEKE PROTIAMERIŠKE DEMONSTRACIJE.

Neumno govorjenje

V avstrijskem tisku vedno spet razpravljajo o vprašanju, kaj bo z Jugoslavijo po Titovi smrti. S tem v zvezi razni „posebni dopisniki iz Beograda“ radi postavljajo Sovjetsko zvezo v ospredje ter pri tem ugotavljajo, da bi ta omenjena svetovna sila po smrti sedanjega predsednika Jugoslavije ukrepala podobno kot s Češkoslovaško. Argumente „posebnih dopisnikov“ iz Beograda lahko spravimo na tale skupni imenovalec: Sovjetska zveza je zainteresirana nad Balkanom, Jugoslavija pa je komunistična država. Kot je znano, se je Tito leta 1948 sprl s Stalinom ter je Jugoslavija izstopila iz vzhodnega bloka. Zato se zagovorniki teorije o „maščevanju“ s strani največje vzhodne sile posebno radi opirajo na znano Brežnjevo teorijo o omejeni suverenosti socialističnih držav.

Vse to smo lahko tudi zabeležili pred približno dvema mesecema, ko je prišlo do nesoglasij med Jugoslavijo ter Italijo zaradi bivše cone B. Razni „posebni dopisniki iz Beograda“ so v raznih italijanskih časopisih (ter ne samo v italijanskih) zastopali stališče, da je Tito dvignil protestni hrup zaradi italijanskih not glede nekdanje Cone B samo zato, da bi odvrnil pozornost od nevarnosti, ki grozi Jugoslaviji z Vzhoda, s strani Sovjetske zveze in tistih držav, ki pripadajo k njenemu taboru.

Pri najboljši volji ni mogoče razbrati nobenega smisla v takih razlagah. Vesti o koncentraciji sovjetskih sil na jugoslovanskih vzhodnih mejah, o sovjetskih manevrih na Madžarskem, naperjene baje proti Jugoslaviji, o sovjetski zahtevi po „hodniku“ skozi Romunijo, da bi lahko Sovjeti pritiskali na Turčijo in Jugoslavijo itd. so kratkomalo fantastične.

Je že mogoče, da imajo sovjetske čete manevre na Madžarskem, in tudi to, da zahtevajo „hodnik“ skozi Romunijo, toda ti italijanski in avstrijski komentatorji pozabljajo, da Jugoslavija ni Češkoslovaška, da bi kar tako spuščala tuje čete na svoje ozemlje ali da bi jih njena vlada celo sama klicala noter. Češkoslovaška je spadala in spada k sovjetskemu politično-ideološkem taboru in k varšavskemu vojaškemu paktu in Sovjeti so imeli vsaj formalno neka opravičila za svojo intervencijo, pa naj je bila z moralnega stališča še tako obsojenja vredna. **Toda Jugoslavija je neuvrščena država in ne spada k sovjetskemu taboru in ne k varšavskemu vojaškemu paktu. Sovjetska intervencija v Jugoslaviji zato z nikakim izgovorom ni možna. Če bi le prišlo do nje, bi bil to čisto navaden napad na Jugoslavijo. V današnjih evropskih in svetovnih razmerah pa je ta možnost izključena, ker bi imela velikanske posledice.** Lahko bi povzročila celo tretjo svetovno vojno. V današnji Evropi si ni mogoče misliti vdora v kako državo, ki tega noče, pa naj gre za Jugoslavijo, Švedsko, Islandijo ali Grčijo.

Sploh je Jugoslavija že mnogokrat dala vedeti vsem, da se bo branila z orožjem, če bi jo skušal kdo zasesti. Do poskusa zasedbe Jugoslavije bi lahko prišlo samo v primeru, da bi nekdo poklical sovjetsko vojsko tja. Kdo neki bi to storil? Lahko bi storil nekdo, ki si zaželi lepe visoke stolčke ter upa potom vojaškega ali političnega udara doseči ta cilj. Tu pa moramo reči: od Jugoslovanov samih bo odvisno, da vsak tovrsten udar ne le preprečijo, ampak že vnaprej onemogočijo s svojo lastno politično aktivnostjo in gospodarsko uspešnostjo. Svojo usodo morajo sami aktvino oblikovati, v svobodni medsebojni diskusiji in sporazumih. In če bodo probleme sproti realistično reševali, do „kritičnih ur“ in nevarnosti sploh ne more priti.

Zato pa tudi ne moremo razumeti tovrstnih tolmačenj jugoslovanskega vprašanja. Čudimo se, zakaj je kaj takšnega sploh mogoče. Vemo pa, da so urejeni odnosi med Jugoslavijo ter Avstrijo in Italijo marsikateremu trn v peti, kot jim je tudi trn v peti odločna samostojna politika naše sosedne države.

POGOVARJALI SMO SE Z BIVŠIM GLAVARJEM SIMO

Kärnten steht in der Slowenenfrage die Eiszeit bevor

NT: Herr Landeshauptmann a. D., wie fühlt sich eigentlich ein Politiker, der lange Zeit im öffentlichen Leben stand und viel für ein Land geleistet hat, nun aber plötzlich aus dieser Position ausscheiden mußte?

Sima: Es ist nicht sehr leicht, mit diesem Problem, mit welchem ich zur Zeit konfrontiert werde, fertig zu werden; vor allem deshalb nicht, weil ich immer ein Mann der Tat war und so lange Ruhepausen nie gekannt habe.

NT: Womit beschäftigen sie sich zur Zeit hauptsächlich?

Sima: Die Katze läßt das Mausen nicht; ich beschäftige mich jetzt mit dem politischen Alltag und den Überlegungen, die sich daraus ergeben; ferner habe ich immer das Bedürfnis, Kontakt mit den Menschen zu üben und mich mit ihren Sorgen und Problemen vertraut zu machen.

NT: Kann man ihre letzte Aussage so auslegen, daß Sie ein Comeback als Politiker nicht ausschließen?

Sima: Ich bin Realist und glaube nicht, daß ein derartiges Comeback ohne weiteres und in absehbarer Zeit in Frage kommt.

NT: Aber in nicht absehbarer Zeit, also in ferner Zukunft ist es möglich?

Sima: Man kann und soll und darf nichts ausschließen. Ich muß das der Kärntner Bevölkerung und den Menschen, dem kleinen Mann unseres Landes und meiner Gesinnungsgemeinschaft überlassen.

NT: Herr Landtagsabgeordneter — denn das sind Sie ja nach wie vor —, es wird ja behauptet, daß Sie hauptsächlich wegen der Minderheitenpolitik gehen mußten; daher: Glauben Sie wirklich, daß Ihre Minderheitenpolitik die sozialistischen Parteigenossen dazu geführt hatte, Sie von Ihrer Position als Landeshauptmann abzuberufen?

Sima: Ja, ich bin mit wegen meiner Minderheitenpolitik ins Schußfeld extremer Kreise geraten . . .

NT: In Ihrer Partei?

Sima: Nun, ich würde sagen, daß dies zunächst außerhalb der Partei der Fall war und dann die Verantwortung für diese Politik mir allein überlassen wurde.

NT: Es wird Ihnen auch nachgesagt, daß Sie in Gesprächen mit dem KHD für Ihr Ortstafelgesetz Zustimmung gefunden haben?

Sima: Ich habe Gespräche mit dem KHD immer ermöglicht und dafür auch zahlreiche Stunden in Anspruch genommen. Wir führten immer offene Gespräche und ich muß sagen, daß alle diese Gespräche nur deshalb möglich waren, weil ein gewisses Vertrauen vorhanden war. Auch der gute Wille — sowohl seitens des Heimatdienstes als auch der Slowenenvertreter — war vorhanden, was mich besonders gefreut hat. Im Verlauf dieser Gespräche kam es in prinzipiellen Fragen auch immer zu einer Übereinstimmung.

NT: Auch mit dem KHD?

Sima: Auch mit dem KHD und dem Abwehrkämpferbund. Dabei wurde von diesen Kreisen mein Bemühen für eine Politik im Interesse des Landes nie bestritten.

NT: LH Wagner behauptete seinerzeit im Rahmen einer Diskussionsveranstaltung über das Ortstafelgesetz, daß Sie und der KHD bezüglich dieses Gesetzes keineswegs geteilter Meinung waren?

Sima: Prinzipiell hat mir auch der KHD zugestimmt, daß eine Lösung der Slowenenfrage notwendig ist. Prinzipiell hat er meinem Lösungsvorschlag die Sachlichkeit und Objektivität nicht abgesprochen. Differenzen ergaben sich in der Frage der Basis bzw. des Bereiches, in dem das Gesetz durchgeführt werden sollte.

NT: Herr Landeshauptmann a. D., würden Sie „Ihre" Minderheitenpolitik weiterhin verfolgen oder aber ergibt sich auch für Sie eine entsprechende „Neuorientierung"?

Sima: Ich bin schon seit 1945 mit landespolitischen Aufgaben befaßt. Ich habe immer eine Politik verfolgt, alle moralischen Kräfte unseres Landes zu sammeln und sie zusammenzuschließen, um die alten Wunden zu heilen und eine solide Basis für eine gesunde demokratische Entwicklung in unserer Heimat zu schaffen. Dies galt sowohl für den politischen, sozialen, religiösen, aber auch für den völkischen Bereich.

NT: Trotz allem ergeben sich aber daraus Meinungsunterschiede zwischen Ihnen und LH Wagner, der nach seinen Worten eine Minderheitenlösung auf breitester Basis anstrebt. Sie haben zwar auch mit dem KHD gesprochen, sich aber letzten Endes zu einer eigenen Lösung durchgedrungen. Man will jetzt mit dem KHD und den Slowenen reden, sich jedoch für keine effektiven Schutzbestimmungen entscheiden. Sind Sie auch dieser Meinung?

Sima: Ich muß Ihnen in vielen Dingen recht geben; man hat gesehen, welche Folgen dies für einen verantwortungs- und entscheidungsbereiten Funktionär haben kann und man scheut klare und konkrete Alternativen. Auf die Frage, ob ich die geübte Minderheitenpolitik auch heute noch gut heiße, muß ich mit einem klaren Ja antworten.

NT: Nun stehen Sie aber in einem bestimmten Gegensatz zur jetzigen Politik der SPÖ. LH Wagner hat kurz nach seiner Wahl zum Landeshauptmann in einer Pressekonferenz erklärt, das Kärntner SPÖ-Präsidium hätte Ihnen zwar in der Minderheitenfrage die Zustimmung zugesagt, allerdings — wir zitieren LH Wagner — „nur solange alles gut läuft". Daher: gab es seinerzeit eine Zusicherung und wenn ja, auch mit diesem Zusatz?

Sima: Der Landesparteisekretär Wagner muß es wissen, denn er war ja für die Erstellung der Protokolle über Sitzungen unserer Parteigremien immer zuständig. Auch am letzten Parteitag habe ich in einer eingehenden Darlegung und Analyse offen die Vorgänge und die Überlegungen, die zu den bekannten Folgen führten, offen und ungeschminkt dargelegt. Ich habe unmißverständlich erklärt, daß es bezüglich der Ortstafeln nicht nur einstimmige Beschlüsse gab, sondern es herrschte bei der Behandlung dieser Frage völlige Einmütigkeit.

NT: Das heißt, daß es also keinen Alleingang Ihrerseits gab?

Sima: In keiner Weise!

NT: Wie erklären Sie sich nun aber die Behauptungen des LH Wagner, die ja im völligen Gegensatz zu Ihren Behauptungen stehen?

Sima: Das weiß ich nicht. Es ist vielleicht einfacher, sich auf diese Weise von den Schwierigkeiten, die die Minderheitenproblematik betreffen, zu befreien. Ich glaube aber nicht, daß man auf die Dauer in der Lage sein wird, sich über diese für Kärnten heikle Frage hinwegzusetzen.

NT: Nun gibt es aber auch weiterhin einen Landtagsabgeordneten Sima und Sie müssen sich nach wie vor mit den Landesproblemen auseinandersetzen. Sie sind aber in vielen Dingen anderer Auffassung als Ihre Partei. Wie bewältigen Sie nun diese Aufgabe?

Sima: Ich kann jetzt nur passiv den landespolitischen Fragen gegenüberstehen, weil ich ja keinen Auftrag habe. Für mich war immer ein Auftrag meiner Partei maßgebend.

NT: Sie sind aber immerhin Landtagsabgeordneter und somit Volksvertreter . . .

Sima: . . . Doch in Kürze wird sich ja dies ändern, da wir knapp vor den nächsten Landtagswahlen stehen. Ich habe auch immer erklärt, daß für mich die Entscheidung des letzten Parteitages maßgebend ist, zumal ich damals die Vertrauensfrage stellte.

NT: Das Vertrauen wurde Ihnen nicht ausgesprochen. Sind Sie nun nicht bereit, daraus auch als Landtagsabgeordneter die Konsequenzen zu ziehen?

Sima: Nun, ich habe bereits weitgehende Konsequenzen gezogen, wofür sich in Österreich keine Parallele findet und ich hoffe nur, daß derartige Konsequenzen nicht Schule machen, weil dies dem parlamentarischen System leicht zum Nachteil gereichen könnte.

NT: Vielleicht noch zwei wichtige personelle Probleme, die mit Ihrer Amtszeit zusammenhängen. Es gibt erstens den bekannten Fall Apovnik.

Sima: Für mich ist dies eine Frage, wie kann man die Integration der slowenischen Landsleute in die Kärntner und Österreichische Gesellschaft herbeiführen; davon ließ ich mich auch im Fall Apovnik leiten.

Im Jahre 1971 ist bei einem Gespräch der Vertreter der slowenischen Volksgruppe mit dem Bundeskanzler zum Ausdruck gebracht worden, daß eine Leitstelle in der Landesverwaltung, besetzt von einem Beamten, der das Vertrauen seiner Volksgruppe genießt, fehlt. Nachdem bei dieser Beratung unbestritten festgestellt wurde, daß die Forderung der Slowenenvertreter auf keine Schwierigkeiten stoßen würden, fühlte ich mich zur Einrichtung des sogenannten Slowenenbüros veranlaßt.

Auch für die materiellen Voraussetzungen (Zimmer usw.) habe ich gesorgt und zwar nicht im Alleingang, sondern kraft meiner Funktion: denn nicht nur als Personalreferent, sondern auch als Vorstand des Amtes der Kärntner Landesregierung bin ich dazu befugt gewesen. Dies ist das Entscheidende, was von meinen Kritikern übersehen wird.

NT: Doch sowohl Wagner als auch Bacher behaupten, Ihre Entscheidung im Falle Apovnik widerspreche den Rechtsvorschriften. Ihrer Meinung ist dies aber durchaus nicht der Fall, oder?

Sima: Es ist ja alles mit den Chefbeamten der Landesregierung abgesprochen worden und es ist bis heute auch nicht an der Einrichtung als solchen gerüttelt worden, wohl aber an der Festlegung des Aufgabenbereiches. Was die Dienstanweisung betrifft, so ist sie in der Landesverwaltung nicht unbedingt notwendig. Aber in diesem Fall erachtete ich sie als notwendig, um dem Herrn Apovnik das Gefühl zu vermitteln, daß seine Amtshandlungen durch die Chefs der Landesverwaltung gedeckt sind.

NT: Bricht in der Minderheitenfrage nicht die Eiszeit an?

Sima: Ja, es scheint so zu sein. Die Gefahr besteht jedenfalls. Ich sehe sie so, daß wieder die Politik der 1. Republik ihre Fortsetzung findet.

NT: Herr Landeshauptmann, Sie haben früher festgestellt, daß die jetzige Führungsspitze der Kärntner SP von Ihren Prinzi-

(Dalje na 5. strani)

Ehemaliger Landeshauptmann Sima: „. . . Ersparen Sie mir, bitte, die Antwort".

Borovje pri Pliberku

● *LOVRO POTOČNIK – 75-LETNIK. Te dni praznuje znani prosvetaš Lovro Potočnik svoj 75-letni življenjski jubilej. Lovro je vse svoje življenje posvetil kulturnemu udejstvovanju in bil tudi dolga leta predsednik pliberškega Slovenskega prosvetnega društva »Edinost«, po odstopu kot predsednik omenjenega prosvetnega društva so ga člani društva izvolili za častnega predsednika, medtem ko je predsedniško funkcijo prevzel šolski direktor Jožko Koncilja. Kar na jubilantu najbolj cenimo, je njegova »večna« mladost, pa čeprav po letih ni več najmlajši. K številnim čestitkam se uredništvo NAŠEGA TEDNIKA rade volje pridružuje!*

Medgorje - Radiše - Podgrad

● *Na prvo soboto v avgustu je nad 200 romarjev iz župnij Medgorje, Radiše in Podgrad romalo na Svete Višarje. Bil je lep sončni dan, pa tudi vse razpoloženje je bilo res veselo. Na Svetih Višarjah smo romarji imeli našo skupno romarsko sv. mašo. Radiški cerkveni zbor je ubrano prepeval med sveto mašo. Romarski duhovnik g. Žakelj pa nam je med sveto mašo podal bogate misli, kako naj živimo naše verno življenje v tem pokoncilskem času. Za njegove izbrane bogate misli smo mu tudi hvaležni. Romanje smo vsi res lepo doživeli, tako v molitvi, pesmi in sveti maši. Naše jubilejno romanje pa smo zaključili v Marijini cerkvi v Podgorjah, kjer nam je najprej spregovoril msgr. dr. Hornböck, nato smo pa imeli pete litanije Matere božje in blagoslov. Bogati lepih doživetij smo se vrnili domov. Prisrčna zahvala podjetju Sienčnik iz Dobrle vasi in vsem, ki so tako lepo organizirali naše skupno romanje.*

Žvabek - Suha

● *MOGOČNA »OHCET«. Preteklo nedeljo se je na Suhi ter v Žvabeku odigravala mogočna poroka: učitelj Leonhard Katz ter učiteljica Rozina Logar sta pred novoposvečenim duhovnikom Tonejem Opetnikom izrekla znani trikratni »da«. Poroka je bila v suški cerkvi, »gauda« pa pri Hafnerju v Zgornji vasi.*

Številnim svatom je ta poroka zelo ugajala; imeli so dovolj možnosti, se res po domače zabavati. Oktet »Radiški fantje« (vodi ga Tomi Ogris) ter ansambel »Obmejni kvintet« iz Železne Kaple sta prav tako poskrbela za prijetno vzdušje. Skratka: vsak udeleženec te poroke je lahko z nami skupnega mnenja, da se je pri Hafnerju zopet enkrat odigravala lepa domača »ohcet«.

Lineju ter Rozini pa želimo obilo sreče ter veselja v zakonskem stanu. K številnim čestitkam, ki sta jih novoporočenca te dni deležna, se NAŠ TEDNIK rade volje pridružuje!

Sele - Sekira

● *»GALLUS« JE NAVDUŠIL LJUBITELJE PETJA. Kot smo že v zadnji številki poročali, se pevski zbor »Jakob Petelin-Gallus« v teh dneh pripravlja na turnejo po Združenih državah Amerike ter Kanadi. Svoje »generalne vaje« za to turnejo prireja oz. je priredil s koncerti v Ločah, Šmihelu (o teh koncertih smo pisali v zadnji številki), pretekli konec tedna pa je nastopil v hotelu KOROTAN v Sekiri ter Selah. Kot v Ločah ter Šmihelu, sta tudi zadnja dva koncerta bila uspešna.*

V Selah je »Gallusa« pozdravil predsednik domačega pevskega društva »Planina«, Stanko Olip. Občinstvo je bilo z Gallusovim koncertom zelo zadovoljno ter se zboru za svoj trud in kvalitetno podajanje narodnih in umetnih pesmi zahvalilo z močnim aplavzom. Posebno navdušenje je povzročil dr. Erik Prunč, ki je med raznimi pevskimi točkami poskrbel za odlično povezavo.

Jasna Knez plesala na Koroškem

Preteklo soboto in nedeljo je gostovala na Koroškem Jasna Knez, članica Studia za svobodni ples v Ljubljani. Ta ustanova, osnovana na izjemni požrtvovalnosti in ljubezni do plesne umetnosti ob vseh poklicnih dolžnostih posameznih članic — vodi jo prof. Živa Kraigher — je prejela letos vigredi za svoje umetniške dosežke Zlato ptico, vsakoletno nagrado revije Mladina v Ljubljani.

Letos, 2. avgusta, je Jasna Knez nastopila v okviru Ljubljanskega festivala s tržaškimi umetniki v polni Viteški dvorani kot solistka in plesala G. Bianchija kompozicijo Dolgi večeri (Le sere cosi lente), kvartet za flavto, klavir, plesalko in recitatorja na štiri pesnitve Irme Zorzi, ki jih je prevedel Miroslav Košuta: Sladke Erinije, Kuščarica, Narcise, Mrtvi.

Za gostovanje v **Rožanskem domu pri Antoniču na Reki in v Slovenskem kulturnem društvu v Globasnici pri Šoštarju** pa je izbrala dve slovenski koroški ljudski pesmi — Uštno je vigred in Pojdam u Rute —, Vipavsko stanovsko, eno pesem Theodorakisa, pevca grškega hrepenenja po svobodi, dva plesa v tišini, brez melodije, z ritmom, ki ga narekujejo takšno ali drugačno dihanje, in dve afriški, narodopisno zelo čisti melodiji iz dežele sonca — daljnega Sudana.

Za povezovanje teh notranje raznoterih melodij in ritmov je bral Janko Messner razno iz Janeza Menarta Časopisnih stihov, iz Toplih gozdov Irene Žerjalove, na Reki, kjer je bila zbrana v glavnem nemška izletniška publika, pa tudi iz Ericha Kästnerja Bei Durchsicht meiner Bücher. V Globasnici je prebral ob spremljavi afriškega ritma še plesalkino lastno pesem Smejem se.

Oba večera sta bila — ne samo zaradi nenavadne tropske vročine — za umetnico naporna, vendar zelo uspešna: izrazni ples ni ne folklora ne balet, je nekaj tretjega, zelo osebno svobodnega, tveganega, svežega, „improviziranega". V njem umetnica zmeraj na novo išče novih telesnih izraznih možnosti, novih kombinacij gibov za izpovedovanje svojega čustvenega sveta, bodisi naslonjenega na kakšno določeno pripoved, besedilo, témo, bodisi negotovo valujočega, ritmu kake melodije se vdajajočega.

(Dalje na 8. strani)

Kot smo v eni izmed naših zadnjih številk pisali, zasluži znana galerija Wernerja Berga nekoliko več obiskovalcev. Saj je Werner Berg eden izmed redkih umetnikov, katerim se je res posrečilo, pristno upodobiti našega južnokoroškega človeka, njegovo življenje ter domovino.

Pozor!

Kot veste, obstaja v Pliberku že nekaj let galerija, kjer so razstavljena razna dela omenjenega umetnika. Letos so dela Berga poleg galerije na Novem trgu razstavljena tudi v pliberški farni dvorani. Predvidoma naj bi bila razstava v farni dvorani odprta samo do 31. avgusta t. l. Po najnovejših sklepih bo predvidoma odprta do konec septembra, galerija na Novem trgu pa do konec oktobra t. l.

Zato: še imamo čas, si ogledati to zanimivo razstavo.

Občinska politika proti občanom?

To se vprašuje, komur je znano, kako skuša (socialistična) večina — in njen župan — zakrivati lastne napake in napraviti vtis, kakor da je mnenje večinske stranke tudi že mnenje občanov.

Zadnja občinska seja v prvi polovici tega meseca je znova potrdila upravičenost zgorajšnjega vprašanja. Kljub udobni sejni sobi v obnovljenem občinskem poslopju — po tridesetih letih „gostovanja" v različnih prostorih so občinski odborniki prvič sejali v občinski sejni sobi — so nekatere točke dnevnega reda povzročile konfrontacijo in napetosti.

Po obravnavi o raznih spremembah namemb glede zemljišč in odobritvi predloga za podaljšanje rožeške cestne osvetljave do brega (kar bo občino stalo nad 150.000 šil.), je občinski svet sklenil asfaltiranje poti v katastralni občini Gora. Mandatar Socialne volilne skupnosti (slovenske frakcije), Jože Lepuschitz je opozoril na nujno potrebo po sodobni izgradnji vseh poti v občini (občani so že siti cestnega prahu); v tem ga je podprl tudi eden izmed socialističnih mandatarjev.

Po sklenitvi dodatnega proračuna — za financiranje obč. poslopja ter za telefonske hišice — za tekoče leto je župan Silvester Kopeinig (SPÖ) poročal o izostajanju dajatev za odvažanje smeti in želel dobiti pristanek občinskega sveta za eksekutiranje po sodniji, če nekdo ne plačuje. Med debato o tej zadevi so odborniki zvedeli za nekatere nedoslednosti (napake) v postopanju občinske uprave. Ni namreč dobilo vsako gospodinjstvo smetnjaka — seveda, nekateri občani nočejo vzeti smetnjaka. Prav tu pa je tista slaba točka rdeče frakcije. Kot kmet in namestnik drugega občinskega odbornika slovenske frakcije je Sigfried Piček hotel vedeti, zakaj bi moral nekdo plačati, ko ni dobil smetnjaka ali ga ni želel; sploh je podvomil v potrebo takih smetnjakov za kmete (ki so po drugih občinah navadno izvzeti iz obveznega odvažanja smeti po drugih podjetjih), ker sami lahko izkoriščajo odpadke. Tako zavzemanje za kmetovalce je podžupan, dir. Arneitz (SPÖ) označil kot „razredni boj".

Ko je bilo socialistom dosti očitno, da slovenska zastopnika in tudi obe ostali stranki (ÖVP, FPÖ) ne vidijo potrebe, da bi obč. svet sklepal o eksekuciji, ker je to pač edinole zadeva občinske uprave — torej v glavnem županova, so končno predlagali vzeti točko z dnevnega reda. Župan, ki pravi namesto „prosim" raje „ha?" in tudi drugače govori v tonu podoficirja, se torej ne bo znebil strahu, da bo zgubil pristaše, ki bo jih občina dala eksekutirati.

Za spravljanje žita bo kmetom tudi v bodočnosti na razpolago občinski kombajn, ker bo občina poskrbela za primerno garažiranje stroja. Nabavo žarometov za nogometno igrišče rožeškega športnega društva so odborniki sklenili sofinancirati.

Znova je postalo „vroče", ko je podžupan, dir. Arneitz informiral navzoče o šolski zadevi, da bo od šolskega leta 1974/75 naprej občinsko območje hkrati območje šolskega okoliša Rožek. To pomeni, prihodnjo jesen bodo tudi otroci iz naselij: Št. Janž, Brezje in Ravne morali hoditi v rožeško ljudsko šolo. (Doslej so hodili v Št. Jakob v Rožu ali v Ledince.)

To je odredila deželna oblast — s pristankom občine. Toda ta pristanek je župan dal, brez da bi se brigal za mnenje občinskega sveta ali občanov, ki v tako važni zadevi niso mogli soodločati. Zato se je cela vrsta prizadetih staršev pritožila pri obč. predstojništvu, češ da nova ureditev iztrga otroke iz doslej zaokroženega socialnega okolja (prebivalci Št. Janža so na primer socialno, kulturno, gospodarsko in tudi cerkveno bolj povezani s Št. Jakobom kakor z Rožekom), da bo pot v šolo veliko daljša (v Ledince je bila mnogo krajša) in zaradi prometa nevarnejša. Obč. odbornik Lepuschitz (SVS) je ugovore staršev odločno zagovarjal. Tudi podžupan dir. Arneitz je „kot človek" videl upravičenost ugovorov, toda kot „ravnatelj" rožeške šole (edine ljudske šole v občini) je novo ureditev zelo pozdravil. Boji se namreč, da bi „njegova" šola zaradi upadanja števila učencev štela med nižje organizirane, ki jih namerava dežela razpustiti. Župan si pričakuje napolnitev prazne občinske blagajne; na seji je moral priznati: Die Kassa stimmt bei uns nicht! (Naša blagajna ni v redu.) Zakaj le ne?

-kl-

Ponikva: Visoki življenjski jubileji

Iz idilične podjunske vasi Ponikva pri Pliberku v našem listu sorazmerno malo poročamo. Zato nas tembolj veseli, da lahko tokrat poročamo o posebno razveseljivih zadevah: kar trije „Ponikloni" praznujejo v teh dneh svoj osemdesetletni rojstni dan. To se pravi: dvojčki Frančiška Schäfer ter Rozalija Hren praznujeta te dni svoj visoki življenjski jubilej, medtem ko se je mož Frančiške Schäfer, Jozel, že lani vigredi veselil svojega življenjskega praznika. Poročilo o Jozelnovemu rojstnem dnevu prihaja sicer jako pozno, ali upamo, da nam jubilanti tega ne bodo zamerili. Vsekakor mu k osemdesetletnici čestitamo ter mu želimo obilo zdravja, sreče in božjega blagoslova.

Ostali dve jubilantki, katerih rojstna vas je sončna Šmarjeta pri Pliberku, živita že vrsto let pri „Kolšakovemu" Jozelnu v Ponikvi. Ko se je Frančiška poročila z Jozelnom, je le-ta rade volje tudi Rozalijo sprejel v svojo hišo. Sicer pa: kot tesar Jožef Schäfer ni „scimprov" samo številnih lepih „ruštov", temveč si je tudi sam postavil lepo ter idilično leseno hišico.

K številnim čestitkam, ki jih sprejemajo naši jubilanti, se NAŠ TEDNIK (ki ga „Kolšakovi" redno berejo) rade volje pridružuje! Na mnoga leta!

Djekše: Obstoj ljudske . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

voju pogovorov v gostilni, ko postavljajo krajevni zastopniki svoje interese eni proti drugim. Po daljšem prerekanju so sklenili nakup sirene za gasilski dom v Kneži. Prazni so za zdaj ostali gasilci z Djekš in Vovbrske gore, za uresničitev njihovih želja ni dosti sredstev. Landjugend-Vovbrska gora bo dobila 1000.— podpore, Bergwacht pa 500.— šil. iz občinske blagajne. Telefon za Hudi kraj bo predmet še nadaljnjih obravnav.

-kl-

Ravnokar je katoliška mladina izdala pesmarico „Naša pesem". Izdajo je pripravil g. Maks Mihor.

Nova izdaja vsebuje pesmi prve izdaje, zraven pa še vrsto novih, posebno tudi ritmičnih pesmi.

Od 2. do 5. septembra 1974 prireja Katoliška mladina v domu v Tinjah

teden pesmi

Strokovno vodstvo:
g. Maks Mihor

Na programu je predavanje
dr. Erika Prunča:
„Kulturne perspektive"
En dan je rezerviran za skupni izlet.

Vabljeni so vsi:

voditelji mladinskih skupin
voditelji otroških skupin
učitelji, ki imajo v šoli to lepo nalogo, posredovati drugim našo pesem
prav vsi, ki ljubijo pesem in radi prepevajo.

Cena: 380.— šilingov

Prijavite se do 28. avgusta pri Katoliški mladini, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Oglašujte v našem listu!

Obisk pri Nužeju Čebulu

Včasih so na Koroškem močno častili Paternuža. Njegov god obhajamo konec avgusta, takrat, ko je v Šmihelu žegnanje. Na ime tega svetnika so nekdaj Čebulovi starši iz Šmihela krstili svojega sina, klicali pa so ga Nužej.

Čebulovi so bili pametni starši. Dali so dva sina študirat. Eden je postal bogoslovec, a ni dočakal nove maše. Že v tretjem letniku je zbolel in umrl. Drugi, Nužej, pa je postal učitelj. Pred prvo svetovno vojno je učil v Vogrčah. Stanoval je doma pri starših in se s kolesom vozil vsak dan poučevat, dokler ni moral k vojakom.

Po vojni je postal šolski vodja na Gorenčah. Na šoli v Srednji vasi je poučeval ravno med boji za koroško južno mejo. Večkrat je moral ubežati na južno stran Drave in čakati, da se je ozračje toliko pomirilo, da se je z brodom spet prepeljal nazaj. Bili so tam trije šmihelski farani: Mlinarjev Tonej z Blata je bil župnik v Šmiklavžu, h gostilni in kmetiji Favu pa se je priženil Šurnikov Lipej iz Dvora. Z učiteljem Nužejem je bila ta trojica steber slovenstva na Gorenčah. **Domačini so jih spoštovali in jim pomagali pri njihovem prizadevanju za utrditev narodne zavesti. Razvili so lepo versko in narodno kulturo. Žal pa je to trajalo le kratko časa.**

Favov oče Lipej je postal žrtev eksplozije bombe, ki so jo vojaki tamkaj pustili. **Nužeju Čebulu novi oblastniki po letu 1920 niso hoteli dati več učiteljske zaposlitve. Ostal je brez kruha. Očitali so mu, da je služil Jugoslovanom in tudi agitiral zanje. Pustili so ga še čakati, a ko še po enem letu ni bilo odgovora na njegovo prošnjo za službo, je obupal in s težkim srcem zapustil rodno deželo Koroško in odšel poučevat v Slovenijo.**

Tako je izgledala takratna prosta odločitev in ljudska volja. Župnik Tonej se ni čutil več življenja varnega. Ubežal je po predaji oblasti Avstrijcem v Jugoslavijo in pastiroval nato do smrti na Hrvaškem.

Naš rojak Čebul je v Sloveniji našel srečo. Poročil se je s pridno nevesto iz Kamnika in si pridobil lastno hišo. Že nekaj let živi v zasluženem pokoju.

Tega našega rojaka smo hoteli zadnjo nedeljo v juliju obiskati v Kamniku, mu voščiti za skorajšnji 82. god in se mu zahvaliti za zvestobo do lastnega naroda, zaradi katerega je moral zapustiti rodno državo. Zahvalili pa smo se tudi za živo zanimanje, s katerim spremlja borbo za dosego naših narodnih pravic. Povabili smo ga s soprogo na skupno kosilo. Tam mu je naš rojak Črčej napravil zahvalni nagovor ter orisal njegovo življenjsko pot.

Slavljenec-godovnik se je ganjen zahvalil za obisk in voščila in izrazil upanje in željo, da bi prišel na svet čas, ko bi se ljudje ne sovražili več med seboj in se res dobro in lepo razumeli, čeravno so iz različnih držav, in govorijo različne jezike in so različne narodnosti. To pa je mogoče le tedaj, če bo zavladala pravičnost, ker brez te ne more biti trajnega miru. Delajmo in vztrajajmo na poti k temu cilju! To je bila srčna želja našega rojaka Čebula.

Po slovesu smo se odpeljali v bližnje Nevlje na grob našega šmihelskega znanca NANDETA NOVAKA. Dokaj let po 2. svetovni vojni je preživel najprej kot begunec, pozneje pa kot ameriški državljan in upokojenec v Šmihelu. Pomagal je rad pri cerkvenem petju. Pisal je zboru note in prinašal vedno nove pesmi. Zato je bilo cerkveno petje v Šmihelu vedno na višku.

Nande je bil pred vojno župan v Kamniku in obenem tudi predsednik slovenske županske zveze. Bil je vplivna oseba in ga je po zasedbi Slovenije prišel vabit sam general SS, da bi hotel sodelovati z Nemci. Hotel je, naj bi Nande izdal poziv na vse župane in tudi občane, naj sodelujejo z novo oblastjo in jih k temu navajajo. Nande pa je ostal domovini zvest in tega ni storil. Videl je v hitlerjancih sovražnika Slovencev. Zaradi tega so ga pregnali v Srbijo in mu odvzeli vse premoženje. Njegova kmetija je postala „deutsches Eigentum“ in Nande je nikoli več ni dobil povrnjene. Iz Srbije se mu je posrečilo priti v zasedeno Ljubljano, kjer je delal pri Zadružni zvezi. Ob koncu vojne je zaradi takratnih razmer prišel na Koroško in se pozneje izselil v Ameriko. Postal je ameriški državljan in živel nato deloma v Šmihelu deloma v Kamniku v bratovi hiši, kjer je lani umrl.

Znanci smo pomolili na njegovem grobu kratko molitev in nekdanjemu sopevcu zapeli pesem „Gozdič je že zelen“ in še našo koroško: „Nmav čez izaro“. Položili smo na grob šop koroških nageljnov in se zamislili v usodo tega močnega moža, ki je delal vedno le dobro. **Opremil je sobo sv. Ferdinanda v domu duhovnih vaj v Tinjah, v cerkvi v Nevljah pa kupil umetniško okno iz barvanega stekla, ki je stalo nekaj tisočakov. Na njegovi prostrani kmetiji pa je dobilo prostor 70 delavskih hišic, katerega jim je Nande iz srca privoščil, čeravno jim je moral zemljo zanje podariti.**

Turizem v letošnjem . . .

(Nadaljevanje s 2. strani)

ker v gospodarskem kolesju Zvezne republike Nemčije že zelo očitno škriplje.

Tako je v danih okoliščinah razvoj letošnjega turizma najboljši barometer za nadaljnji razvoj avstrijskega gospodarstva. Doslej se je gibalo na gornji strani mednarodne ravni. Razvoj v turističnem gospodarstvu z vsemi posledicami, ki jih bo sprožil, pa kaže, da se lahko že konec leta znajde na spodnji strani te ravni. (bl)

Naše prireditve

Društvi KPD v Šmihelu in SPD „Edinost“ v Pliberku vabita na

OGLED WERNER BERGOVE GALERIJE V PLIBERKU

v nedeljo, dne 25. avgusta 1974, ob 10. uri dopoldne.

Prosvetarji, mladina in odrasli, udeležite se te nevsakdanje ekskurzije na razstavo, ki prikazuje likovne umetnine priznanega umetnika, ki si je v sredi Podjune izbral svojo drugo domovino, vzljubil slovensko prebivalstvo in mu posvetil številne motive v svojih umetninah.

Zberemo se malo pred 10. uro pred farno dvorano in če ne bo kakršnihkoli ovir, nas bo umetnik osebno vodil skozi razstavo.

Odbora

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ praznuje

70-LETNICO SVOJEGA OBSTOJA

v nedeljo, 1. septembra 1974, ob 14. uri na Radišah pri cerkvi

Sodelujejo:

Domači mešani in moški zbor
Radiški fantje
Društvena godba
Pevski zbori okoliških prosvetnih društev

Ljubitelji lepe narodne pesmi, gostje in prijatelji so na to jubilejno proslavo, ki naj bi bila izraz narodne življenjske volje in demonstracija za mirno sožitje v deželi.

Prisrčno vabljeni!

SAK končal pripravljalne tekme

V četrtek, 15. avgusta, je igral SAK v Blatogradu (Moosburg) proti Wölfnitzu ter zmagal z 4:0. Slovenski atletski klub je imel še odprte račune, saj je Wölfnitz v spomladanskem kolu remiziral na Koschatovem igrišču ter odnesel eno točko, ki je na koncu prvenstva primanjkovala SAK za vstop v prvi razred.

Tekma je stala na zelo visokem nivoju. Zlasti SAK je podal izvrsten nogomet. Napadali so kljub vročini 90 minut. **Od najboljše strani se je izkazal KARLI SRDAN, ki je prvič igral za SAK. Nedvomno je on eden najhitrejših kril na Koroškem in bo s svojo hitrostjo še marsikateri obrambi delal težave.**

Pohvaliti pa je treba sploh celo moštvo od golmana do levega krila. Zgleda, da je uspelo trenerju Dragu NEŽMAHU najti pravi „team“ za bodoče prvenstvo. Veliko zaslugo pa ima tudi prof. Anton MALLE, ki je prevzel kondicijski trening. Zdaj se vidi, da njegovo skrbno delo ni bilo brez uspeha.

Gole proti Wölfnitzu so dali Fera (3) ter Ivan Davršnik.

Igrali so: **Stanko Hočevar (Branko Drev); Vinko Wieser, Lampichler, Hribar, Wošic; Ivan Navršnik, Oraže (Mirko Singer, Hanzi Wieser) Marijan Pandel; Karli Srdan, Ferra, Hanzi Wieser (Hobel).**

Prihodnjo nedeljo igra SAK prvo prvenstveno tekmo proti Poggersdorfu in sicer ob 16.30 na Koschatovem igrišču. Ljubitelji Slovenskega atletskega kluba so prisrčno vabljeni!

Priporočilo kmetovalcem

Letošnji jari žitni posevki so se odlikovali po svoji bujnosti. Posebno ječmen je bil letos izredno dober. Povsod vidimo, da je močno izpodrinil druge vrste jarega žita in prevladuje na poljih. Izdatna gnojila so prišla do veljave.

Letos sta prvikrat močno razširjeni intenzivni novi ječmenovi sorti Karina (Carina) in Kvantum (Quantum) Plus, ki dajeta dosedaj na Koroškem še nedosežene, najvišje donose. Pričakujejo 40 do 50 centov na hektar. Predsednik Kmetijske zbornice Sodat je dejal: Štirideset let že kmetujem, a takega ječmena kot letos še nisem imel. Kmetovalcem priporočamo, da si že zdaj po žetvi priskrbijo ti dve sorti za prihodnjo vigredno setev.

Dobili smo tudi novo sorto ovsa, ki zelo dobro kaže. Intenzivna sorta — Probus — bo vredna razmnožitve. Dozdaj smo imeli samo eno sorto ovsa, ki ni podlegel žitni rji — Flemingstreue —, ki je pa imela žal drobno zrnje. Morda nam bo nova sorta Probus bolj ustrezala.

Pri jarih pšenicah letos nimamo nič novega in se moramo držati starejših koroških sort. „Koroška rana“, jara pšenica, bo še menda najboljša, saj je odporna proti črni rji in lepo rdečeslamnato dozoreva, dočim sorte iz drugih dežel pred zorenjem rade počrnijo in njih zrnje ostane medlo.

Pri koruzi za zrnje so dognali, da je najboljša, že leta semkaj, sorta Inra 258. Dobili pa smo letos prvič sorto LG 11, ki je tudi prigodna, daje dobre pridelke in se ji stebla ne lomijo, ker je ne napade fuzarijeva klica. To se pozna na suhih gramoznih tleh, kjer je polom stebel pogostejši. Imamo pa še zgodnejše sorte kot Inra 190 in najzgodnejšo Kargil Primeur 170, ki bi bili kot nekdaj domača koruza že začetkom septembra zreli, vendar ne dasta največjega donosa, pač pa ju lahko sadimo še tam, kjer druge vrste ne dozorijo več. M. K.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kärnten steht in der Slowenenfrage . . .

pien abgerückt ist. Glauben Sie nicht, daß sich dies für die Sozialisten als Bumerang erweisen könnte?

Sima: Meine Linie wird jedenfalls nicht mehr verfolgt, weil man sie nicht als opportun betrachtet, was ja auch am Parteitag bestätigt wurde. Ich bin nach wie vor der Ansicht, daß von mir ein Weg beschritten wurde, der auf längere Sicht der SPÖ genützt und die Glaubwürdigkeit unserer Partei unterstrichen hätte.

NT: Herr Landeshauptmann a. D., Landeshauptmann Wagner überläßt die Initiative in der Slowenenfrage den Oppositionsparteien. Befürchten Sie nicht, daß diese Parteien gerade diese Problematik als wahlpolitisches Thema auszuschlachten gedenken?

Sima: Es zeichnet sich unverkennbar ab, daß sich alle politischen Kräfte von der Behandlung dieser Frage distanzieren und ihr ausweichen. Von der Opposition kann man nicht erwarten, daß sie sich jetzt besonders exponiert, wenn sogar die Mehrheitspartei nicht bereit ist, sich in der Frage zu engagieren. Ich habe ebenfalls versucht, mit der ÖVP zu einem gemeinsamen Konsens zu kommen, doch machte diese immer wieder eine Lösung der Slowenenfrage von einer Minderheitenfeststellung abhängig. Ich habe auch meinen Lösungsvorschlag der Landesregierung vorgelegt, womit auch die Vertreter der ÖVP die Möglichkeit gehabt haben, sich mit meinem Vorschlag auseinanderzusetzen. Doch die Zustimmung seitens der ÖVP war nicht zu erreichen, obwohl die Überlegungen, die dem Vorschlag zugrunde lagen, in ihrer Sachlichkeit anerkannt wurden.

NT: Wir möchten noch ein weiteres Problem anschneiden: nämlich den Fall Dr. Grilc. Bekanntlich hat er seinerzeit um eine Anstellung in den Landesdienst angesucht. LH Wagner sagte uns in einem Interview, daß das Ansuchen negativ erledigt worden wäre, da kein Bedarf an Juristen bestehe. Wenig später aber wurde ein Ansuchen eines anderen Juristen positiv erledigt; dieser besetzte den freigewordenen Posten des Dr. Apovnik in Völkermarkt. In Ihrer Ära wurde das Ansuchen des Dr. Grilc eingebracht. Wurde es von Ihnen erledigt und wenn ja, wie?

Sima: Ich habe es positiv erledigt.

NT: Dennoch erhielt Dr. Grilc keinen Bescheid. Wie erklären Sie sich das?

Sima: Daß Dr. Grilc keinen Bescheid erhalten hatte, ist mir erst jetzt bekannt geworden. Der Grund muß aus dem Akt, der in der Landesregierung aufliegt, ersehen werden können.

NT: Wer trägt dann für diese Entscheidung die Verantwortung?

Sima: Ersparen Sie mir diese Antwort . . .

Pismo bralca:

Zet'če, Setiče, Setische

Pred nekaj leti sem bil na Šajdi in sem obiskal tudi Sedlce s kapelico. Tam sem srečal fanta, Selana. Pri sestopu v dolino sem ga vprašal: »Kako imenujete to goro na desni?« Odgovoril je: »Žet'če!« (Z naglasom na prvem zlogu.) Potem sem se povzpel še na Žet'če. Z vrha Žeteč je prelep pogled na Selsko dolino in na Košuto, ki ograja dolino z nasprotne, južne strani, na njena pobočja, na robove vrha, prepade in maline. Torej imenujejo to njihovo goro Selani: Žet'če. To je ime, katero Nemci s svojo glasovno sposobnostjo ne morejo niti pravilno izgovoriti in ne s svojo pisavo napisati! Zato imamo na zemljevidih oznako — Setische — 1922 m.

V poročilu nove maše v Selah z dne 18. julija, štev. 29, je rekel Naš tednik: Na vrhu Setič je v soboto zvečer žarel kres. Pravilno bi se menda glasilo: Na vrhu Žeteč . . . Slučajno sem srečal gospoda, ki je sosed Selanov, pa ga vprašam: Kaj je pravilno, kako rečejo Selani? Odgovoril je: Žet'če, ponekod tudi Že'če.

Pričakoval bi od Našega tednika, da imenuje goro tako, kakor jo imenuje ljudstvo in ne, ko je že povlečena po nemških kolesnicah. Toliko o imenu gore. Kako je to ime nastalo in iz česa se izvaja, pa prepustim zgodovinarjem in jezikoslovcem. Morebiti se da slediti do staroselskih Keltov, ki so topili železno rudo po naših gorah v pečeh na prepih, kurjena z bukovino, o čemer razpravlja inž. Stanko Dimnik v koledarju Celjske Mohorjeve z leta 1973.

PETER MOHAR

Zanimivosti

ŠTEVILNE POSLEDICE

Ukrep Heathove konservativne vlade, ki je decembra lani omejila porabo električne energije in odredila predčasen zaključek televizijskega programa, bo imel kot posledico pravi plaz rojstev, ki je predviden za konec septembra in začetek oktobra.

Postelje v bolnišnicah so že vse zasedene in zdravniki s strahom pričakujejo prvi val rojstev, ki bo predvidoma 20. septembra, točno devet mesecev po dnevu, ko so prvič končali s televizijskim programom ob 22. uri. V tem času je bilo v državi že čutiti posledice dolgotrajne stavke rudarjev: hiše so bile mrzle, ulice prazne in temne in končno je odpovedala še televizija. Britanci so se pač greli, kot so mogli.

SVOJEVRSTNA KAZEN

Newyorški sodnik je obsodil 24-letnega francoskega akrobata Philippa Pettita na svojevrstno kazen: z nekaj dni bo moral s svojo umetnostjo zastonj razveseljevati mestne otroke.

Nedavno je Pettit splezal na najvišji newyorški nebotičnik, napel vrv in meni nič tebi nič poplesaval po žici 412 metrov nad zemljo. Ko je bil truden, se je vlegel na vrv in si privoščil četrt urice zasluženega počitka.

Ko se je akrobat končno vrnil na trdna tla, so ga policisti aretirali in odvedli na pregled v psihiatrično bolnišnico. Zdravniki, čeprav nam ni jasno po kakšnem kriteriju, so odločili, da je akrobat umsko zdrav. Jim verjamete?

REKORD V ZEMLJI

Delo pod zemljo je sicer njegov poklic, vendar je bilo tokrat drugače: 43-letni rudar Louis Luypaerts iz belgijskega kraja Hechtel je 101 dan živel v krsti meter pod zemljo. Hrano je prejemal po cevi, bil je v telefonski zvezi pod površjem. Dosedanji rekord 100 dni je imela Angležinja Clara Smith.

ZANIMIVI RAZBOJNIKI

»Moj sluga ni posebno čeden, kadar je oblečen, gol pa mora biti čudovit«, je izjavila italijanska igralka Claudia Cardinale, potem ko so tatovi vdrli v njeno rimsko vilo. Takole je policiji pojasnila globlji pomen svoje pripombe: »Ko je služabnik slišal tatove, je popolnoma gol pritekel iz svoje sobe. Tatovi so ob pogledu nanj zbežali, še prej pa so odvrgli vse, kar so nameravali vzeti s seboj.«

LJUBEZEN V SPOVEDNICI

Nobene odškodnine ne dobi mož iz Mallasa v Teksasu, ki mu je duhovnik v spovednici zapeljal ženo. V sklepu vrhovnega sodišča ZDA je rečeno takole: »Če se služabnik odvrne od dejavnosti svojega gospodarja, da bi opravil kako poslanstvo ali si privoščil osebno zadovoljstvo, pri tem očitno ni v službi svojega gospodarja, torej ta ne more odgovarjati za njegovo početje.« David Smithgall iz Austina ne bo dobil 850.000 dolarjev, ki jih je zahteval, ker mu je duhovnik David Driver »na satanski način« zapeljal ženo.

ZDRAVNIŠKI NASVET

Okoli šest milijonov prebivalcev Zvezne republike Nemčije uživa preslano hrano. Revija za zdravstvo »Medicina danes« piše, da so preslane jedi nevarne predvsem za ljudi nad 45 letom in za tiste, ki imajo visok krvni pritisk. Nemški in švicarski znanstveniki so ugotovili, da lahko z omejitvijo količine soli predčasno preprečimo skok krvnega pritiska. Telo potrebuje več soli le v toplih dneh, ker se znoji in lažje regulira količino toplote.

MARK SPITZ POJE

»Koliko kozarcev mleka spijete na dan?« ga vprašajo na odru. »Sedem,« pravi 24-letni plavalni šampion, ki se je proslavil na olimpijskih igrah v Münchnu. Potem ležerno spije mali kartonski kozarček mleka, s podobnimi kretnjami, kot pije na odru Dean Martin neko močnejšo pijačo.

Po mlečni uverturi prične zlati Mark v Valenciji, Kalifornija, svoj prvi nastop. Spremlja ga zborček mladih, svežih glasov in Mark zapoje nekaj starih, dobro znanih popevk.

Mark je spet glavni. Pove: »Nisem Tom Jones, pa tudi krava ne.«

Marka Spitza nekoliko stisne pri srcu, ko ga vprašajo, kdaj namerava osvojiti naslednjo zlato medaljo. »To je precej težja stvar kot plavanje,« pravi.

Bolečine v hrbtu: Telovadba pomaga!

Bolečine hrbta, zlasti v križnem predelu, pa tudi drugje, so danes v razvitih deželah zelo pogost pojav. Tako pogosto, kot npr. prehlad, a mnogo bolj nevšečen. **Iz strokovne literature izvemo, da je vzrokov za to nad sto. Med najpogostejše in najbolj nevarne sodi pretirano sedenje najsi bo za pisalno mizo ali — kar je danes nasploh v modi — v avtu, pri čemer se npr. hrbtenica zaradi napačne lege ne samo kvari, marveč splahne tudi mišice, ki bi ji imele biti v oporo, da bi ne prenašale same vsega bremena telesa. Eden od resnih povzročiteljev hrbtnih bolečin je nadalje prevelika telesna teža, ker ljudje preveč jedo in se premalo gibajo. Zatem so lahko povzročitelji teh bolečin artritis in pa revmatični vplivi. Tudi duševna napetost, tesnoba, potrtost, imajo pri tem precejšnjo vlogo.**

Vprašali se bomo, kakšen naj bi ob tolikšnih vzrokih bil način za njihovo ozdravitev, kakšna sredstva. Za to obstoji samo eno resnično uspešno sredstvo: **telesne vaje.** Bolečine se namreč v večini primerov pojavijo zaradi oslabelosti ter izgube elastičnosti ustreznega mišičevja. V drugih resnejših primerih, ko gre za težje poškodbe ali prirojene napake, ko se pokaže potreba po kirurškem posegu, pa so telesne vaje takisto potrebne kot dopolnilno sredstvo, ki običajno učinkovito pomaga, da bolečine hitreje in temeljiteje izginejo. Nekaj pa je pri tem zelo važno: **vaje je treba vztrajno ponavljati dan za dnevom oziroma, kot je to naročil zdravnik, in to ne samo kratek čas, marveč dolga leta.**

Zdravniki se neradi odločijo za operativni poseg, raje skušajo doseči ozdravitev ali vsaj izboljšanje s pomočjo posebnih telesnih vaj oziroma telovadbe, s plavanjem itd. Od vsega je najbolj učinkovita ter zanesljiva telovadba, naj bo v primeru obravnavane poškodbe ali pa tudi drugih poškodb, okvar in pojavov bolečin v hrbtu.

Potem ko so zdravniki in fizioterapevti opravili svoje, je samo od vas odvisno, ali vam bo uspelo kaj storiti za odpravo hrbtnih bolečin. Splošno priznano zdravilo, ki gotovo pomaga je pol ure telovadbe dnevno, če pa je za vas primerneje, še boljše dvakrat po petnajst minut.

Nič manj kakor 140 mišic je, ki so tako ali

(Dalje na 8. strani)

V tej vročini ne plavajo samo razni turisti, domačini ter drugi ljubitelji vode, temveč tudi športniki: te dni se namreč odigrava na Dunaju evropsko prvenstvo v plavanju.

BORIS PAHOR: **41**

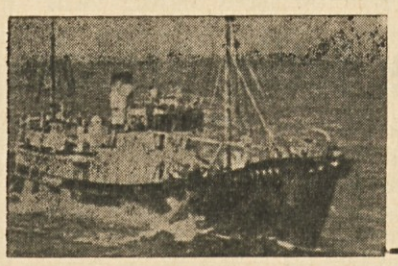

Parnik trobi nji

Jadran je bil miren, vse kaj drugega bi se moralo zgoditi, da bi se vznemiril; imel je kakor zmeraj rahlo na stran nagnjeno glavo, kakor da je vsak trenutek pripravljen, da skrbno posluša kogarkoli, tudi nezaželjenega gosta.

„Da, plesna dvorana," je rekel. „A žal je vstop možen samo z vabilom."

„Kaj se to pravi, z vabilom? Piše ali ne piše spodaj na tabli, da se tukaj pleše?"

„Da, a plešejo lahko samo tisti, ki najamejo dvorano." In Jadran drži glavo še bolj poševno, kakor dober spovednik, ki je pripravljen na še druge, težje grehe.

„Eden več, eden manj," je rekel prišlec, kakor da ga je prepričal mirni in maziljeni Jadranov glas, še bolj pa zvoki, ki gospodujejo onkraj zaprtih vrat.

„Saj," je rekel Jadran. „Škoda samo, da so tukaj zbrani mladi ljudje, ki se vsi poznajo, dekleta so kakor doma, v družini."

Tedaj se je gost zavedel, da se ne sme vdajati skušnjavi ritma, ampak da je prva predvsem dolžnost. In segel je v naprsni žep in pomolil Jadranu izkaznico. A najbrž je mislil, da bo Jadran presenečen ali pa da mu bo celo zastala sapa, kajti pogledal ga je, kakor da ne sliši, kaj mu pravi, ko mu je Jadran rekel, naj izvoli noter.

„Samo na to vas opozorim, da je tam notri vroče," je še rekel Jadran. In medtem ko je moški z izkaznico stopil v garderobo, da sleče suknjo, je Jadran hitro odprl vrata v dvorano. „Angel varuh nas je obiskal," je rekel. Potem se je vrnil k njemu, ki si je nategoval jopič in si uravnaval kravato.

Glasba je bila za trenutek prenehala, a zdaj se spet oglasila, pari so se počasi spet zbirali. Jadran se je približal Olgi in se ji priklonil; kljub navidezni preprostosti gibov je bilo zaznati, da ozračje pričakuje kaj bo.

Vera je bila še sama in gost se je obnil k nji.

„Posso chiedere un ballo?" („Lahko prosim za ples?") je vprašal.

„Mi dispiace ma ho gia promesso," („Žal mi je, a sem že obljubila.") je rekla Vera in se ozrla k Zorku, ki je stal vštric moža z izkaznico in čakal na njeno odločitev.

Glasba se je že sproščala, a plesalci niso še bili vsi ob svojih plesalkah; tako je bila tudi ona še sama, medtem ko se ji je skozi vrteče se pare skušal približati Srečko.

„E lei e libera?" („Vi ste prosti?") je vprašal oni z ironičnim prizvokom v glasu. Ona pa ga je napadalno gledala. „No," je rekla in iskala besede, s katerimi bi ga najbolj zadela. Tudi če bi bila prosta, ne bi plesala s tabo, je hotela reči, a zadnji trenutek se ji je posvetilo, da misli čez dva dni na pot in da ne bo šla nikamor, če jo bo ta odpeljal.

Tedaj pa je že bil ob nji Srečko: „L'hai promesso a me, yuesto ballo," („Ta ples si obljubila meni.") je rekel, a naglas njegovih besed je bil tako očitajoč, tako otroško užaljen, da je čutila, kako je poleg ponarejenosti zavoljo tujca v resnici vendar njegov upor odkritosrčen. In obrnila se je k njemu in se mu nasmehnila.

Tako je mož z izkaznico ostal sredi parov, ki so krožili precej hitro, ker je bil na vrsti fox; in še bolj čudaško je bilo njegovo premikanje, ker je glas v gramofonu pel v zvonki italijanščini, naj ne pozabi nanjo in na poljube, ki mu jih je dala.

Na stolici ob zidu je sedela Majda, a bila je tako drobna, da je že njena postava nekako govorila o trudnosti, toliko bolj, ker je sklanjala glavo in si jo pridrževala z dlanjo ob desnem licu. Sprva je bilo videti, da bo kljub njeni vidni nesposobnosti krenil k majhnemu dekletu, a medtem se je mogoče srečal z njenimi veveričjimi očmi in se je obrnil in odšel proti izhodu.

Jadran je zrahljal svoj prijem ob Olginem pasu. „Moram za njim," je rekel.

Mož si je že sunkovito oblačil suknjo.

„Mi je žal," je rekel Jadran, „a sem vam rekel, da so dekleta in fantje, ki so sošolci. Kakor ena družina smo tako rekoč."

A on je šel molče proti vratom in molče stopil ven.

Jadran je skomignil z rameni in rahlo stegnil naprej šilasto brado. Ni pa se vrnil v dvorano, počasi je približal obraz k zavesi in pokukal ob širokih rumenih čipkah. Da, temno siva suknja spet stoji pred vežo. Zdaj mož ne koraka, samo glavo obrača, kakor da s težavo kroti slabo voljo. Pa ja, kaj je mislil, da se ga bomo zbali, si je rekel Jadran. Tam naj stoji tam je njegovo mesto.

A mora iti v dvorano, da jim pove. Lepo bo treba oditi, da ne bo iskal dlako v jajcu in se nad kom znesel. Tiste knjige jih pečejo, to je. A ne še zdaj, ne bom jim šel še pravit, naj še v miru plešejo. Mogoče bo ta čas tisti stric odšel.

In spet je pogledal na mrežo žic tam spodaj. Ne, ni videti, da bi se premislil, še zmeraj je tam. In Jadran je pritisnil oko še tesneje k čipkam.

Ko jo je zajel močen in moten šumot postaje Termini, se je zavedala ozadja prestolnice, katere mogočno premikanje odmeva med številnimi tračnicami in peroni. In prav nič je ni mikalo, da bi se mogla ustaviti v „večnem mestu", ampak je čutila skoraj zadovoljstvo v tem, da ima čas odmerjen in da ga mora prezreti. Hkrati ji je bilo, kakor da na ta način pokaže svoj odklon do središča novega cesarstva, ki ji je ugonobilo sestro, in čeprav se zaveda svoje majhnosti, se ji istočasno zdi, da je ta trenutek predstavnica odpora vseh tistih ljudi, od katerih prihaja. In toliko bolj je ta občutek živ, ker ni namenjena k Danilu samo kot k ljubljenemu človeku, ampak ima zanj tudi Robertovo naročilo. Tako ima skoraj zadoščenje, da more obiti Rim in

Zabave v nekdanji Ljubljani

V srednjem veku je bila za Ljubljančane glavni vir zaslužka Ljubljanica, ki je bila v tistih časih plovna. Znana je stara pravljica o Jazonu in Argonavtih, ki so pluli od Črnega morja po Donavi in Savi ter še naprej po Ljubljanici do Ljubljane. Od tod so jo mahnili peš in nato spet zapluli v sinjino Jadranskega morja.

Mali in veliki čolnarji so imeli v srednjeveški Ljubljani zavetnika, sv. Nikolaja, patrona ljubljanske stolnice. Pozneje so se ljubljanski čolnarji večinoma naselili v Krakovem in Trnovem, ki sta se razvila v močni središči plovnega prometa po Ljubljanici.

Mali čolnarji so se ukvarjali z drobnim zasebnim prometom. Prevažali so les, pesek in razno blago; če je bilo treba, so vzeli na čolne tudi potnike. Pluli so podnevi in ponoči; res, nič kaj dosti počitka si niso mogli privoščiti, če so hoteli skromno preživeti sebe in družino. Čolni so imeli lesene strehe, ki so varovale čolnarje pred padavinami. Ob bregovih Ljubljanice so zasadili drevje, da bi ublažili moč burje.

Veliki čolnarji so bili v državni službi in nanjo strogo vezani. Le kadar niso prevažali državnih tovorov, so lahko naložili še kaj drugega in tako zaslužili. Njihove pravice je potrdil že l. 1489 cesar Friderik III. Grenak je bil njihov kruh, zaslužen z znojem in žulji.

Na Ljubljanici so pa v tistih časih prirejali tudi prav vesele zabave. O njih so se ohranili stari zgodovinski zapiski, ki segajo tja do leta 1092.

Zanimive so bile v tistih časih na primer tekme med trnovskimi in krakovskimi čolnarji. Te tekme, pri katerih je zmagal tisti spretnež, ki je z drogom pometal s svojega čolna največ tekmovalcev z drugih čolnov v hladno Ljubljanico, so bile zelo napete in srdite, to pa ne le zato, da si zmgaovalec ohrani svojo čolnarsko čast, temveč tudi zaradi imenitnih daril, ki so jih dobili zmagovalci. Prvo in najimenitnejše darilo je bil tovor vipavca, s katerim si je lahko najboljši tekmovalec pošteno „privezal dušo". Drugo darilo so bili trije vatli sukna, tretje pa par nogavic. Iz tega vidimo, da so tudi nogavice v tistih časih zelo cenili.

Višek tekme je predstavljal dvoboj med dvema čolnarjema, ki sta se borila v dveh majhnih čolnih; v vsakem je bil poleg tekmovalca le še veslač. Z dolgim drogom v rokah sta si oba na vso moč prizadevala, da bi drug drugega zvrnila v Ljubljanico. Pri tem je veljalo pravilo, da tekmovalec v čolnu ves čas dvoboja ne sme izgubiti ravnotežja. Po vroči tekmi si je zmagovalec lahko pošteno ohladil grlo z žlahtnim vipavcem. Drugo in tretje darilo so si priborili najurnejši veslači. Obe darili sta bili obešeni na dolenjskem mostu. Dobila sta ga veslača, ki sta prva priveslala do daril.

Pa še na druge načine so se Ljubljančani v tistih časih zabavali na Ljubljanici. Tako pripovedujejo stari zapiski, da so leta 1210 na Bregu na Ljubljanici čez reko zasidrali vrsto čolnov. Na tem „bojišču" so se nato spoprijeli krakovski in trnovski ribiči, eni s tega, drugi z drugega brega. Pošteno so se borili in mikastili na zibajočem mostu iz čolnov. Zmagala je tista skupina, ki je poslala največ nasprotnikov po „žegen" v Ljubljanico.

*

Tako je bilo včasih na Ljubljanici. In danes? Že davno so utihnile pesmi in kletvice krakovskih in trnovskih čolnarjev in ribičev ob bregovih Ljubljanice. Saj tudi današnja Ljubljana ni prav v ničemer več podobna nekdanji, ki so ji po pravici rekli — Blatna, Dolga vas. Vse pa kaže, da bo Ljubljanica, stara, zvesta posestrima Ljubljane, kmalu ponovno zaživela. Pri stari cukrarni so že pred leti zgradili zapornico, ki ureja vodno stanje Ljubljanice. Izdelani so načrti za hidrobus, ki bo za zabavo prevažal domačine in tujce po Ljubljanici tja do Vrhnike. Tudi stare čolnarske igre na Ljubljanici so letos v juniju ob turističnem tednu ponovno oživele in imele veliko navdušenih gledalcev. Marsikaj je še v načrtih, da bo spet oživela Ljubljanica, kar bo vsekakor napravilo tudi našo belo Ljubljano še bolj privlačno. v.

Oroslav Ozarnik:

Vas v predvečeru

V jasnem predvečeru
v tihem dolu
vas žari vsa zlata
v dveh cestá razkolu.
Vanjo pot brez blata,
rjava s polja
steza se k oviru
kmečkih hiš, kjer volja
božja vlada v miru
verna srca.
O ta kras, potrata,
ko večer izkrca
svoj sijaj, — bogata
z zlatim žarom
v zadnjem sončnem viru
kot z najlepšim darom!
Kot zlato so stene.
Vedre šipe,
ki škropé utripe
oken, so ognjene
bakle v svet siveči.
Meni zdi se,
da so v zarji rdeči
zbrali se v obrise
žulji krvaveči
rok v čas, ko skoz pene
senc in soja
pljuska slast pokoja.

Vesela mlačev

Težko sem čakala večer, ko sem hodila k sosedovim po mleko. Pri sosedu je živel še dedek, ki je ob večerih pripovedoval zgodbe. Tako sem tudi tistega dne, takoj ko sem videla, da se kazalec približuje sedmi uri, pograbila kanglico in stekla. Vsa zasopla sem odprla vrata. Nihče me ni opazil. Vsi so napeto poslušali deda. Tiho sem pozdravila gospodinjo, ji dala kanglico ter sedla poleg sosedovih otrok in prisluhnila. Ded je z vedrim glasom pripovedoval:

„Mlatilnica je enakomerno požirala snopje. Gospodarju, ki je potiskal snope v mlatilnico, so debele kaplje znoja tekle po obrazu. Vsi smo bili že izmučeni, saj je čas kosila že minil. Čudno pa se nam je zdelo, da še ni kosila, saj ga je gospodinja pripravila vedno točno.

„Poženi, poženi!" je zaklical gospodar gonjaču, ki je leno stopal ob volih. Ob tem klicu smo začeli vsi hitreje delati.

Toda le nekaj trenutkov je bilo tako. Kmalu so voli začeli hoditi počasneje. Mlatilnica se je počasi ustavljala. Gonjač je zaklical, da moramo h kosilu.

Čeprav smo bili utrujeni, smo se kot razposajeni fantiči pognali s poda in skoraj zaplesali po dvorišču. Gospodinja nas je povabila pod košato hruško, kjer so se na mizi prijetno kadile jedi. Opravičevala se nam je, ker ni bilo prej kosila.

„O, ve navihanki!" je požugala Tončki in Pepci. Obe pa sta se tako smejali, da smo se začeli še mi, čeprav nismo vedeli, zakaj. Začeli smo spraševati gospodinjo, kaj je bilo. Potem nam je začela pripovedovati:

„Za kosilo sem očistila dve kokoši. Zmanjkalo mi je vode in sem odšla ponjo. Ko pa sem se vrnila, kokoši ni bilo nikjer. Vse sem preiskala, a zaman. Potem sem zaklala drugi dve in ju spekla. Res sta se kokoši lepo spekli in tudi druge jedi sem imela pripravljene, toda kruha nisem mogla najti. Iskala sem in iskala, pa nič. Zato sem hitro nalupila in skuhala krompir."

Že med njenim pripovedovanjem smo se mlatiči veselo smejali, potem pa še bolj.

„Vse to pa sta mi zagodli ti dve navihanki!" se je spet oglasila in pokazala na Tončko in Pepco.

„Pa sta vrnili kokoši in kruh?" je radovedno vprašala sosedova Dragica.

„Ja, pri večerji nam je gospodinja povedala, da sta ji potem vse nastavili v kuhinjo. Da pa sta kruh skrili v listje in kokoši nekje v gozdu, tega takrat nista izdali."

Otroci smo se smejali ob dedovem pripovedovanju. Ko pa sem pogledala na uro, sem se vsa stresla. Kazalec se je že pomaknil čez osmo uro in zato sem hitro stekla domov. Marta

„No, sedaj pa kar dobro hodite. Ste si le dali izrezati kurje oko?"

„Saj sploh ni bilo kurje oko. Ves teden sem hodil z manšetnim gumbom v nogavici."

njegovo bahavost, obenem pa da dela to prav v trenutku, ko je eden izmed členov verige, ki snuje upor proti ti anahronistični bahavosti.

Da, poglavitno je bilo veselje, da bo v prvih jutrnih urah v Neaplju. Nepričakovani Robertov prispevek za pot ji je omogočil, da si je lahko privoščila prostor v spalnem vozu, in tako se bo skrcala pred Vezuvom spočita in prožna. Manj dobro se bo počutil Danilo, a morebiti se mu bo posrečilo, da bo zadremal v vlaku. Seve, vse drugačno bi bilo srečanje v Trstu, a z dvema dnevoma dopusta ni mogoče delati čudežev, samo nekaj ur bi se lahko ustavil. Gotovo, mama je ob snidenje z njim, a ona je sama zahtevala, naj mu še enkrat piše: „Mama pravi, da nima pomena, da prevoziš ves italijanski škorenj, da bi se potem pozdravila na pragu in bi morali hitro teči spet nazaj." In pri tem je bila trezna in mirna, kakor da je popolnoma prepričana o pravilnosti sinovih nagibov in zavoljo tega ne pripisuje posebnega pomena posameznim trenutkom. Saj, zgodilo se je tudi, da se je nji, Emi, zazdelo, kot da izvira mamin mir skoraj iz nekakšne neobčutljivosti in celo trdote, a zatem je kmalu lahko opazila, da se tenkočutnost prav lahko strinja z močjo ženskega značaja, kakršnega postavlja za zgled zgodovina bojevitih narodov. Njene preproste moči, ki je toliko bolj presunljiva, ker je skorajda neopazna, se je najbolj zavedala, ko je našla v kovčku v bel prtiček zavito božično potico. „Tako bo vsaj ta čas, ko bo jo jedel, imel občutek, da je doma," je rekla mama, ona pa je opazovala prtič, ki je imel še razločno nabrekle črte od likanja, in obšla jo je vznemirjenost, kakršne ni bila vajena, naslednji trenutek pa, ko sta se njuna pogleda srečala, je pomislila, da sta si po načinu čutenja in zunanji zadržanosti zelo zelo podobni.

A ko se je vlak ustavil, ni bila nič zadržana. Danilo je bil že na postaji. Z lahkoto ga je zagledala, ker je za glavo presegal južnjaške postave na peronu. Tako je odhitela po hodniku s prisrčno sproščenostjo, ki se ji je čudila, ki pa je kljub presenečenju ni zadrževala, ampak ji je pustila, da jo ima docela v oblasti, kakor ima sapa oblast nad odvezanim čolnom.

Prestregel jo je ob stopnicah, tako da se je oklenila njegovega vratu, in jo pridržal v zraku, preden se je dotaknila tal; in ni kakor druge krati samo sprejela in vrnila njegov poljub, ampak je hkrati z Danilom pohitela v trenutek skupne predanosti.

„Ema, naj ti bo novo leto bolj naklonjeno," je potem rekel. „Tebi in zemlji, od katere prihajaš."

„Tudi tebi," je rekla. A je ni pustil nadaljevati, ker je bil njen obraz spet v njegovih dlaneh. Nekdo, ki je šel mimo, ju je dregnil, a čutila je, da je Danilo čisto ob nji kakor ob jamboru Mirove tunere.

Naposled sta se spet zavedela šumota postaje.

„Ema, si to zares ti?" je zatem rekel, medtem ko ji je z obema rokama pridrževal lakti, njegov pogled pa jo je spominjal na izraz njegovih oči tisto jutro, ko so si njegovi prsti poiskali prehod mimo njenega vratu k njenemu temenu.

Potem sta šla; rekel je, da bosta obiskala Pompeje, in samogibno je odgovarjala na njegova vprašanja o tem, kako je potovala, kako je bilo ponoči in ali je bilo dosti prerivanja na hodnikih. Da, ker njegove besede so se združevale z zateglimi klici neapeljskih ljudi, s piskom sprevodnika in topotom težke električne lokomotive. A ko sta šla skozi vhod in ju je sprejela barva jasnega sončnega jutra, se je zavedela spremembe v sebi in okoli sebe, da se ji je zazdelo, kakor da je ozračje naenkrat postalo rahlo in brezteže, tako da je v njem vse mogoče in ni nikjer več nobenih zaprek. In vé, da so topli žarki tisti, ki ustvarjajo to blago razpoloženje, a vendar čuti, da je v vsem še neka široka, voljna in sprejemljiva pripravljenost, ki s svojo odmaknjeno skromnostjo vabi k sproščenemu razdajanju.

„Tukaj je že pomlad," je rekla, da bi se združila z ozračjem, ki jo je obkrožalo.

„Prvi januar v veselih barvah," je rekel.

Bila sta na avtobusni postaji in všeč ji je bilo, da se ime Pompejev pridružuje vtisom o novem svetu in obljubi nerazložljive spremembe.

„A tudi ti imaš nove oči in nov nasmeh," je rekel. Držal jo je za laket in jo med hojo opazoval, kakor da še ni prepričan o resničnosti njene pričujočnosti.

„V tem blagem zraku ni težko biti prenovljen." A zaveda se, da ima on prav in da ni to nič v zvezi z milobo kraja. Tako je, kakor da ji je šele dolga vožnja k njemu odkrila, kako se je od avgusta sem predrugačila.

„Odluščila se je hrapava skorja, ki te je imela ujeto," je rekel. In vé, da je res, ker je ob njegovem odhodu dobro čutila, da se v dveh dnevih ni utegnil omehčati oklep, ki je dolga leta težil njene gibe in jo hkrati varoval pred rezkostjo dogajanja. Saj ji je tudi Danilo sam v nekem pismu zaupal, kako ga je na poseben način privlačeval in ga še privlačuje tisti z njo zraščeni odpor, ki ni popustil niti sredi raztopljene luči in vodnih lesketov v zatišju devinskega skalovja.

Rekla je: „To se pravi, da ni več tiste skorje, ki je nekoga tako privlačevala?"

Danilo se je ustavil, da se je morala obrniti in se nasmehniti.

„Pisal sem o odporu, ki je v tebi kakor zgoščena žalost. Ta se je zdaj odsrkala, ker so se tvoje poteze ublažile."

A tedaj sta se vzpenjala v avtobus in ji je bilo prav, da se je zavoljo tega njun pogovor pretrgal; rada bi mu povedala, da se ji večkrat zazdi, kakor da se vrača v sproščenosti, ki je kakor zbledel spomin odmaknjena v daljavo otroških let, a ne vé, ali bo našla pravo razpoloženje, da bo mogla razkriti svojo obujeno zaupljivost.

Avtobus brzi po pokrajini, ki se je drži patina starinske zapuščenosti, in tudi potniki so odrasli ljudje, ki pa jim skopo življenje ni dalo zadosti sokov in so zato ostali majhni in izmučeni. Pred njo sedi vojak in ob grobem suknu njegove obleke se zave, da je Danilo v civilu.

(Dalje prihodnjič)

Celovec

NEDELJA, 25. 8.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 26. 8.: 13.45 Informacije — Slovenski solisti — L. Detela: Sodobni avstrijski književniki — Ilse Aichinger in Herbert Eisenreich. — TOREK, 27. 8.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi. — 13.45 Informacije — Šport — Otroci, poslušajte! — SREDA, 28. 8.: 13.45 Informacije — Gore živijo — tudi Karavanke. — ČETRTEK, 29. 8.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (Ob 70-letnici SPD Radiše). — PETEK, 30. 8.: 13.45 Informacije — Komorna glasba — Juš Kozak — ustvarjalec moderne pripovedi. — SOBOTA, 31. 8.: 9.05 Rubrika za jugoslovanske delavce — Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Avstrija

1. PROGRAM

NEDELJA, 1. 9.: 16.30 Za otroke od 7 let dalje: Minado, požeruh — 17.15 Za mladino od 11 let dalje: Projekt Z: „Zapuščena vas" — 17.30 Za družino: George — 18.00 Umetnost v Avstriji: „Predmarčna doba" — 18.30 Prizma — 20.15 Državljan kot plemič (Moliere).

PONEDELJEK, 2. 9.: 18.00 Znanje — aktualno — 18.30 Zabava s Charlijem — 20.15 Ljudje na renču Shilu: „Dva dvoboja" — 21.10 Cartoon.

TOREK, 3. 9.: 18.00 Walter in Connie — 18.30 Rožnordeči panter — 20.15 Kaj sem? — 21.00 Velika pomota.

SREDA, 4. 9.: 11.00 Program za delavce: St. Louis Blues — 16.30 Za otroke od 6 let dalje: Skrivališče — 17.10 Za otroke od 8 let dalje: Mali šport-ABC — 17.35 Indian River — 18.00 Parlons Francais — 18.30 Tri deklice in trije dečki — 20.15 Randevu z živalmi in človekom — 21.05 Na 150. rojstni dan Antona Brucknerja.

ČETRTEK, 5. 9.: 18.00 Potovanje v pustolovščino — 18.30 Športni mozaik — 20.15 Težak dan za kraljico — 21.55 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Šport.

PETEK, 6. 9.: 11.00 Program za delavce: In spet skočim čez luže — 18.00 Ostani zdrav — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 20.15 Onedinova linija.

SOBOTA, 7. 9.: 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 16.55 Calimero — 17.00 Za družino: Klub seniorjev — 18.00 Mnenja sem — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto... pravi Heinz Conrads — 20.20 Na tekočem traku. Igra z Rudijem Carellom — 21.55 Šport — 22.40 Sobotni vestern: Kletev v Texasu.

2. PROGRAM

NEDELJA, 1. 9.: 13.55 EP — Evropsko prvenstvo — 17.30 Mini-Max — 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Nevidna past — 20.15 V lastni zadevi.

PONEDELJEK, 2. 9.: 15.55 Evropsko prvenstvo v plavanju — 18.30 Iz našega šolskega televizijskega programa: Schwanthaler v ustanovi Reichersberg — 19.00 Življenje kot v kameniti dobi — 20.15 Alberto Moravia: Portret italijanskega pisatelja — 21.10 Galerija — 21.40 Evropsko prvenstvo v plavanju.

TOREK, 3. 9.: 15.50 Evropsko prvenstvo v plavanju — 18.30 Iz našega šolskega televizijskega programa: „Naša šolska pot" — 19.00 Živali in njihov svet — 20.15 Neudobni opominjevalci — 21.00 Šamanizem v Javi.

SREDA, 4. 9.: 16.20 Evropsko prvenstvo v plavanju — 18.30 Iz našega šolskega programa: Kjer so stanovali pogobi — 19.00 Igra s pojmi: Kaj pomeni „avtoritarno"? — 20.15 Pridi, cigan. Kako luštno je cigansko življenje? — 21.40 Evropsko prvenstvo v plavanju.

ČETRTEK, 5. 9.: 18.30 Iz našega šolskega programa: Formalna logika — 19.00 Kontakt — 20.15 „Teleobjektiv". Prezentacija: Claus Gatterer — 21.15 Prisilni pristanek na Galileju 7.

PETEK, 6. 9.: Evropsko prvenstvo v plavanju — 18.30 Odyssee — 20.15 La commare secca — 21.40 Evropsko prvenstvo v plavanju.

SOBOTA, 7. 9.: 14.30 Onedinova linija — 15.25 Glasbena poročila dr. Haralda Goertza — 16.20 Evropsko prvenstvo v plavanju — 20.20 Napačna teža.

Ljubljana

NEDELJA, 25. 8.: 8.55 Dunaj: Vaterpolo Jugoslavija : Španija — 9.45 E. Zola: V kipečem loncu — 10.40 Ljudje in zemlja — 11.40 Otroška matineja — 12.35 Poročila — Nedeljsko popoldne — 18.00 Propagandna oddaja — 18.05 Poročila — 18.10 Celovečerni film: Dunkirk — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cik-cak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.30 3-2-1 — 20.40 Znamenite pustolovščine: Pivardiere — 21.30 Mesta: Šibenik — 21.58 Propagandna oddaja — 22.00 Športni pregled — 22.30 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 26. 8.: 16.45 Madžarski TVD — 18.10 Obzornik — 18.25 Po neznani delti — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cik-cak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Leonce in Lena — 22.10 Kulturne diagonale — 22.40 TV dnevnik.

TOREK, 27. 8.: 16.45 Madžarski TVD — 18.15 Obzornik — 18.25 Otroški spored — 18.30 Otroški spored — 18.45 Risanka — 18.55 Mozaik — 19.00 Praznovanje — 19.20 Strauss: Koncert za oboo in mali orkester — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cik-cak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Fotografi Nob — 21.05 Whiteoaki iz Jalne — 21.55 TV dnevnik.

SREDA, 28. 8.: 16.45 Madžarski TVD — 18.10 Obzornik — 18.25 Družina Smola — 18.55 Mozaik — 19.00 Glasbena oddaja — 19.20 Od zore do mraka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cik-cak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Zasežena posest — 22.20 TV dnevnik.

ČETRTEK, 29. 8.: 16.25 Nogomet: Velež:Borac — 18.15 Obzornik — 18.30 Svet v vojni — 19.20 Mozaik — 19.25 Paolo Mengoli — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cik-cak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 J. Mach: Mavrica — 21.20 Odiseja miru — 22.00 Likovni nokturno — 22.10 TV dnevnik.

PETEK, 30. 8.: 16.45 Madžarski TVD — 18.05 Obzornik — 18.20 Svinčnik — 18.50 Mozaik — 18.55 Spoznavajmo jazz — 19.25 TV kažipot — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cik-cak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 3-2-1 — 20.40 Umor na ladji Baunty — 22.50 TV dnevnik.

Bolečine v hrbtu: . . .

(Nadaljevanje s 6. strani)

drugače v oporo hrbtenici, dasiravno nepoučeni menijo, da so te mišice lahko samo v hrbtu. Napačno. Od štirih osnovnih mišičnih skupin, ki podpirajo hrbet, se ena nahaja spredaj, to so trebušne, ki jih nekateri imenujejo tudi želodčne mišice. Ko postanejo te mišice hipotonične (manjši ali zmanjšan napon tkiva), se trebušna vsebina pomakne naprej, kar se odraža tudi na hrbtenici. Stara vojaška komanda „trebuh noter", naj bi torej veljala tudi v vsakodnevnem življenju. **S čisto preprostim krčenjem trebušnih mišic bomo le-te okrepili, s tem pa bomo tudi zmanjšali pritisk, kateremu je izpostavljena hrbtenica.** Več telesnih vaj, koristnih za naš hrbet, lahko napravimo v teku dne mimogrede, ne da bi to kdo sploh opazil. Ena od teh je prav v krčenju trebušnih mišic. Sicer vas o vseh zadevnih možnostih pouči sleherni fizioterapevt. Če bi poleg že omenjene vsake pol urice telovadbe redno delali še pravkar omenjeno, bi zadostovalo, da bi naš hrbet bil več ali manj v redu. **Težkoča je v tem, da vam glede tega noben zdravnik ne more pomagati, če sami za to ne najdete dovolj trdne volje.** Dejstvo, da je zlasti med mladino čedalje večje število primerov hrbtnih bolečin, ki nekatere celo za daljšo dobo potisnejo v posteljo, da si sploh ne morejo pomagati, je dovolj zaskrbljujoče, da bi bilo potrebno resno razmisliti o tem, da to z ustreznimi ukrepi — morda s pomočjo obvezne korektivne telovadbe, plavanja ipd. — začnemo preprečevati, ker se drugače utegne zgoditi, da bo družba vse bolj morala skrbeti za vrsto mladih invalidov, ki bodo njej in samim sebi v breme.

Jasna Knez plesala . . .

(Nadaljevanje s 4. strani)

Kakor v pantomimi ima umetnica v plesnih gibih pod kontrolo vsaktero mišico, sleherni sklep, telo v celoti.

Šele takšna stroga zbranost, takšno študijsko čisto zavestno „vtapljanje" v plesni izraz, v subjektivno oblikovanje zgodbe ali duševnega stanja gledalca scela zaposli, naveže, vpreže, skratka prepriča, da slednjič dihati pozabi: ta trenutek pa odloča tudi v svobodnem izraznem plesu, saj sta obdarjena oba — občinstvo in umetnica. V občinstvo prihaja lepa izpovedna umetnost v vsej svoji enkratni neposrednosti, nenarejenosti, v umetnico pa pritajeno dihanje, napetost kontakta, fluidum tišine in teme v dvorani. Trenutek kulturnega stika: zagledanost, zaverovanosti v dvorani, zadihanosti na odru. Hvalnica nepopisnega samopremagovanja, neizmerne pridnosti plesalkinega telesa, hvalnica njene bogate duševnosti.

Praznično resnost nastopa, uprizoritveno čistost teh dveh večerov, so tujci na Reki in (posebno še) domačini v Globasnici nagradili s prisrčnim dolgim aplavzom in s prirodno iskreno zahvalo društvenega predsednika Lukana Hudlna. Ponovni aplavz je umetnico slednjič spet priklical na oder — za dodatek —, saj Globašani nikakor niso mogli zapustiti dvorane.

Jasno Knez je to ljubeznivo priznanje tako ganilo, da je s srčnim smehljajem v vsej naravnosti, domačnosti stopila prednje in se jim kakor njihova stara znanka zahvalila za to svoje prvo spodbudno srečanje s koroškimi Slovenci. P. A.

Za tiskovni sklad so darovali:

Dr. Rick Sustaric, Berkeley, Calif., USA	šil. 900.—
Hubert Woschitz, Špital ob Dravi	400.—
Andrej Ogris, Drabunaže	50.—
Lojze Popitsch, Gradec	50.—
Hanzej Oman, Dunaj	50.—
Rev. Janez Vilfan, Oberdrauburg	50.—
Marija Germann-Zadnikar, Francija	50.—
Oskar Kuttin, Knittelfeld	30.—
Vera Volk, Dunaj	20.—
Agnes Felser, Kapfenberg	20.—
Johan Hafner, Gradec	20.—

VSEM DAROVALCEM ISKRENA HVALA!

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje društva na

IZLET NA NEGAL
(Spitzegel 2118 m)
v Ziljskih planinah, dne 1. septembra 1974.

Zbirališče ob 6. uri zjutraj na trgu v Št. Jakobu v Rožu. Izlet na Negal je zato tako zanimiv, ker se z njegovega vrha nudi čudovit pogled v Julijske in Karnijske Alpe ter v zasnežene Visoke Ture. Planince bo vodil Tone Valentinitsch. Negal spada tudi v družino Poti prijateljstva.

Prisrčno vabljeni odbor

PASSAP-Strickapparate — Vorführung und Verkauf in der **Wollbar** bei der Kapuzinerkirche, Klagenfurt.

ObiščiteWerner Bergovo galerijo v Pliberku

Obiščete jo lahko v času od 10.—12. ter od 16. do 18. ure.

Poslovili smo se od Frlinovega Stanka

Pretekli teden je prispela žalostna novica, da je po hudi bolezni v Slovenskih Konjicah umrl naš rojak Stanko Krištof, pd. Frlinov v Dvoru. Bil je najstarejši sin Frlinove družine in je po prerani smrti družinskega očeta pomagal materi sovzdrževati mlajše brate in sestrice. Delal je v bivši opekarni in bil priden delavec. Priljubljen je bil tudi kot muzikant in bil eden izmed redkih, ki je občuteno igral na gosli. Bil je tudi radiometer.

Ljubljanski škof dr. Rožman je bil njegov stric. Povabil je Stanka k sebi v škofijo, kjer mu je pet let služil kot osebni strežnik in cerkovnik. Nato ga je škof poslal v gozdarsko šolo, kjer se je Stanko usposobil za poklicnega gozdarja in prevzel po dokončani praksi upravo škofijskih gozdov v območju Gornjega grada. Te gozdove je pred njim upravljal njegov brat Emil, ki je na žalost postal žrtev zločinskega lovskega tatu. Stanko se je v upravi dobro obnesel, tako da so ga po vojni sprejeli v državno službo. Postal je upravni gozdar okraja Slovenske Konjice. V mestu si je postavil lično hišico. Poročen je bil z ožjo rojakinjo Liziko Matija, pd. Gojarjevo čez Letino iz šmihelske fare. Žena je bila učiteljica. Oba sta zaslužila in dobro jima je šlo.

Pred nekaj leti je stopil v pokoj, a se je v javnosti še naprej udejstvoval. Bil je predsednik lovske družine in tudi krajevnega planinskega društva. A le kratko je užival pokoj, že 69-leten je umrl.

Njegovega pogreba se je udeležilo ogromno ljudi. Nosili so ga tovariši lovci. Na grobu so mu govorili konjiški dekan, predsednik lovcev in planincev. Lovci so se od njega poslovili z uprizoritvijo zadnjega pogona; pod celo goro, na kateri stojijo razvaline starega Konjiškega gradu, so pokale puške, rajnemu v slovo.

Tudi iz rodne Koroške je bilo na pogrebu častno zastopstvo. Škoda se nam zdi dobrega znanca, vnetega rodoljuba. Naj mirno počiva! Sorodnikom izrekamo naše sožalje.

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV sporoča, da bo imela svoj redni

OBČNI ZBOR

povezan s tradicionalnim

DRUŽABNIM SREČANJEM

v nedeljo, 8. septembra 1974, s pričetkom ob 14.30 v gostilni „Pri potoku" (Čimžar) v Dvorcu-Höflein, to je ob cesti iz Celovca proti Hodišam.

Bivši izseljenci z družinami in prijatelji prisrčno vabljeni!

Naš tednik izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24,— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 100.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas — Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

Iščemo vajenca (vajenko)

z glavno- ali srednješolsko izobrazbo in znanjem obeh deželnih jezikov. Nastop 1. oktobra t. l.

POSOJILNICA VELIKOVEC, 2.-Mai-Str. 10, 9010, tel. 355